

LUMINA PENTRU TOTI

Nu este mărire fără virtute, dar nici virtute fără lumină. Deci, lumină înainte de toate

Națiunea ce mai mare este aceea care are cele mai multe școli

Școala este arma viitorului.

Familia și școala trebuie să lucreze împreună la educația copiilor.

Scopul principal al educației este formarea caracterelor energice și morale.

Educația și ajunge scopul prin ajutorul instrucțiunii.

REVISTA ILUSTRATA
DE ENCICLOPEDIA ȘI DE PEDAGOGIE PENTRU LUMINAREA POPORULUI

DIRECTOR: ENIU D. BALTĚNU

Redacția și administrația se află la Pensinatul «ENIU-BALTĚNU,» Calea Moșilor, 138

Apare de două ori pe lună în 24 pagine sau o dată în 48 pagine

Abonamentul pe an 10 lei, pe 6 luni 5 lei

Pentru străinătate 11 lei pe an. Ediția de lux costă douăzeci

TIPOGRAFIA C. PETRESCU-CONDURATU
1887

Bibl. Univ. Cluj

Nr. 1185-1923

Cuprinsul *N-ului* 11, anul 2, *Aprilie* 1887

	Pag.
Înștiințare însemnată pentru abonații anului II, Direcția	519
Sentințe pedagogice pronunțate de diferiți oameni mari, culese de Christ. Stef. Reverénu.	520—522
Către virtute (poesie), de P. Drăghicescu	523
Metodologia privată din punct de vedere filosofic, de Eniu Bălténu	523—527
Instinctul de mamă la vrăbii, de Maria	527—528
Adesé mă gândesc (poesie), de P. Drăghicescu	529—530
Industria în școlile sătești, de E. B.	520—531
Schițe din istoria pedagogiei. Grecii, de Ión Russu	531—535
Literatură populară. Femeea lenese, de Christ. St. Reverénu	535—536
Educaținea copiilor noștri, de Pr. Al. Popescu.	536—541
Din pedagogie, de Pr. V. Diaconescu	541—543
S'a dus (poesie), de Ión Gr. Rozan	543
Cum învață Gertruda copiii săi? de E. B.	544—550
Dașim aripi (poesie), de A. G. Popescu	551
Igiena, de E. B.	552—553
Minunat! Minunat de tot! de E. B.	553—556
Doctorul fără arginți	557—558
Starea învățămîntului în România	558—559
Notițe literare, de R.	569—561
Învățămîntul intuitiv în școlile începătoare, de Eniu Bălténu.	561—563
Sése cugetări, de D. Pavelescu	563—564
Un doliu. — Diverse.	564
Literatură de spirit. — Listă de subscriere	565—566
Correspondență. — Erată	566

LUCRĂRILE LUI ENIU-BALTEANU, TIPĂRITE

1. *Studiū asupra poesiei la Eleni*, 4 lei.
  2. Din *Metoda de a învăța pe copii cu înlesnire scrierea și citirea*, ediție nouă d'abia a apărut din conductor CĂRTICICA I care costă 35 bani.
- Din *Învățămîntul intuitiv pentru copii de amîndouă sexele, dupe metoda și procedurile lui Pestalozzi și Froebel*, au apărut următoarele lecțiuni:
3. *Lecția I, FLÓREA*, costă 20 bani.
  4. *Lecția II, MINCÉ*, costă 30 bani.
  5. *Lecția III, CÚBUL*, costă 20 bani.
  6. *Lecția IV, CILINDRUL, SFERA și CERCUL*, id. 20 bani.
- Din *Biografiile oamenilor mari* au apărut până acum numai următoarele:
7. CARMEN SYLVA, ilustrată, 40 bani.
  8. DAVILA, ilustrat, 50 bani.
- Din *Studiul naturii*, numai:
9. CĂRTICICA I, ilustrată, 20 bani.
  10. «LUMINA PENTRU TOTI», revistă pedagogică, abonamentul 10 lei pe an și 5 lei pe 6 luni, pentru România, 11 pentru străinătate.
  11. DISCURS ASUPRA STILULUI DE BUFON, traducere, 30 bani.

REVISTA ILUSTRATA

DE ENCICLOPEDIE ȘI DE PEDAGOGIE PENTRU LUMINAREA POPORULUI

—❦—
DIRECTOR : ENIU D. BALTEANU

INȘTIINȚARE INSEMNAȚĂ PENTRU ABONAȚII ANULUI III

Peste două luni se sfârșește anul al II al acestei reviste și pentru că avem dorința a'i aduce noi îmbunătățiri cu începerea anului al III, vrem să vedem mai întâiu numărul abonaților siguri pe cari putem compta în viitorul an; de aceea persoanele cari ne vor trimite abonamentul pe anul al III înainte de 1 Iunie viitor, vor trimite numai nouă lei în loc de dece. Pentru o jumătate an nu putem face scădemēt.

DIRECȚIA.

SENTINTE PEDAGOGICE

PRONUNȚATE

DE DIFERIȚI ȐMENI MARI

Să vă ocupați mai mult de formarea caracterului moral, de deșteptarea virtuții în Ȑmeni, de cât de umplerea capului copiilor cu învățatură. MONTAIGNE.

* * *

Fără cultură religioasă nu este cultură de caracter. X.

* * *

Caracterele pasionate sint mai mult în stare să facă ne-
bunii de cât cele ușore și flustratice. Mme DE STAEL.

* * *

Pe câmpul educațiunii se câștigă lupta supremă a civi-
lizații. X.

BCU Cluj / Central University Library Cluj

* * *

Unde nu este cult pentru femei, nu pȐte esista artă nici
literatură. MAUZINI.

* * *

Intuițiunea despre dispozițiunea naturală originară a omu-
lui față cu religiunea nu este numai un rezultat al științei,
ci și o aksiomă. X.

* * *

Cel ce rȐstȐrnă religia, rȐstȐrnă societatea umană.

PLUTARCH.

* * *

IcȐna adevăratei educațiunii este *familia* și *șcȐla*. X.

* * *

Educațiunea morală caută mai mult să formeze caracte-
rul și voința, pe când educațiunea intelectuală sau instruc-
țiunea are de scop mai mult să îmbogătescă mințea cu
cunoștințe folositȐre. UN ERUDIT DASCAL.

* * *

Taina educațiunii se cuprinde în aceea ca să facem, ca
lucrul spiritual și trupesc să serve unul altuia de distracție.

J. J. ROUSSEAU.

Cé mai mare greșală a secolului în care trăim, în ceea ce privește pe copii, este mania de a forța mintea lor.

Orî-ce copil care se naște trebuie să devie un fenomen; puterile lui mintale sînt încărcate, creerii escitați în mod artificial ca ceva exotic, trebuie numai de cât să fie cel d'ântéiu în clasa lui și ast-fel puterile fizice slăbesc și în loc de: *mens sana in corpore sano*, rezultatul obținut este: *un corp rău dezvoltat și o inteligență mediocră*.

DR. I. MAWR.

* * *

Scrierile bune aũ chemarea de a ocupa timpul cel liber al copilului.

X.

* * *

Ce e fôrte bun, pentru tîncime e destul de bun.

GÖTHE.

* * *

În timpurile nôstre nimic nu pôte cultiva atît de mult tîncimea ca o lectură bine alésă, și nimic nu pôte strica ca o lectură rău alésă.

HERDER.

BCU Cluj / Central University Library Cluj

Anii cei d'ântéiu sînt cei mai însemnați, căci impresiunile de atunci pătrund mai lesne și mai adânc în spiritul copilului.

DUPAULOUP.

* * *

În primii trei ani ai copilării, omul învață mai mult de cât trei ani la academiã; învață gramatica și lecsiconul limbii materne, primește un număr esttraordinar de intuițiuni și cunoștințe.

JEAN GAUL.

* * *

Putin și bine, nu mult și rău; acesta trebuie să fie devisa sacră a învățatorului.

X.

* * *

Orî-cât de capabil și orî-cât de zelos, ar fi un învățator, nu pôte obține bune rezultate, dacã nu are un plan de ordine, fix și nevariabil în lóte raporturile sale.

VILLEMEREUX.

* * *

Educațiunea este desfășurarea forțelor și a facultăților omului.

Educațiunea este dezvoltarea sistematică, cômplectă și armonică a tuturilor facultăților omului de la naștere și până la adolescență, pentru ca să i se de mijlócele și voința de

a ajunge la o perfecțiune, care este practicarea tuturor virtuților, iubirea binelui și a oamenilor.

Educațiunea este un mijloc care ar consolida stabilitatea într'un stat. De aceea autoritatea, care se găsește în capul societății, să îngrijescă de înaintarea educațiunii; să onoreze pe acei ce sînt însărcinați cu răspîndirea ei, pentru că acestora li s'a dat în grije principalele elemente ale unității sociale.

STOLZ.

Educă instruind și instruește educînd:

UN PRINCIPIU PEDAGOGIC.

Mărturisesc, că nu'mi pot face nici o idee despre o educațiune fără instrucțiune, precum pe de altă parte nu recunosc nici instrucțiunea care nu e educativă.

HERBERT.

Instrucțiunea și avuția sînt principalele condițiuni de înaintare ale unei națiuni.

P. S. AURELIAN.

BCU Cluj / Central University Library Cluj

Întele ingrijiri ale educațiunii primare sînt date copilului de către mamă, care numai é singură este în stare a i ghici trebuințele și a i le satisface bine.

STOLZ.

Ideia dreptății e foarte simplă, pentru că și ignoranții o adoptă.

Ne trebuie o mare știință și un mare cap, pentru ca să pricepem adevărurile elementare.

D'AZEGLIO.

Cugetarea nu se deșteaptă de cât după ce 'ți satisfaci nevoile.

ARISTOTELE.

Cînd vedem înmulțindu-se spitalele, școlile pentru copii poporului, propășind asilurile de orfanî, formîndu-se asiluri pentru bătrânii cari nu mai pot munci, adunîndu-se în asiluri prevădătoare tinerii rătăciți, pentru ca să fie redați apoi regenerați societății, putem crede în progresul nostru fără să insultăm amintirea strămoșilor.

ANONIM.

Culese de *Christ. Stef. Reverénu.*

CATRE VIRTUTE

Nimic nu e stabil din câte posedăm,
 Curând sau mai târziu din mână le scăpăm.
 Vesela junce, dulcea fericire,
 Sănătatea, starea, plăcuta iubire,
 Tóte fug, ne lasă fără 'ntârziere,
 Ca o mândră flóre-a scumpei primăvere.
 Numai tu, *virtute*, ești neperitoare
 Din câte avem aici sub sóre,
 Și prin tine omul află mângâere,
 Când sórta, ori lumea îi produc durere;
 Țic dară numai, omul se cuvine
 În această lume, ca să se închine;
 Și când te adoră, practică, iubește
 Fericire 'ndată în suflet primește!

Iulie, 1886.

P. DRĂGHICESCU.

BCU Cluj / Central University Library Cluj

METODOLOGIA

PRIVITA DIN PUNCT DE VEDERE FILOSOFIC

METODOLOGIA GENERALA

Cititorii noștri știu că nimic bun nu se póte face în această lume fără metódă. Ei mai știu că metóda sau metódu este buna întrebunțare a mijlócelor potrivite, nemerite a conduce la scopul căutat, (lucru despre care s'a tractat în No. 8 al acestei reviste), de unde urméză că, ori-ce am căuta în științe și că ori-care ar fi felul cercetărilor noastre, *a avé metódă sau a păși metodic, va să ȓică a fi cu rost, cu rânduélă, a păși potrivit și cum se cade, va să ȓică în scurt a face ceea ce trebuie, când trebuie și cum trebuie.* De aci resultă că *regulile principale ale metódei generale* sînt următóarele :

1° Când vrem să cercetăm ceva, *trebuie să ne formăm mai întéiu o ideie clară despre cestiunea ce vrem să tratăm ;*

2° În ori-ce cercetare, *trebuie să stabilim cari sînt puterile sufletului nostru cu cari aū de a face lucrurile de cari vrem să ne ocupăm*, pentru ca să nu ne înșelăm chiar asupra naturii operațiilor necesare, precum a raționa cînd trebuie, a observa unde trebuie, etc.;

3° În tóte operațiile, *trebuie să pășim ordinea în care se pot face și în care ele pot duce la rezultat*;

4° Aceste operații trebuie să fie esacte și complete, fie că descompunem lucrul de care ne ocupăm, fie că-l privim în întregul lui, or că căutăm numai la raporturile dintre el și altele;

5° Se recomandă persónelor ce se ocupă cu o cercetare óre-căre, să fie fórte scrupuloși asupra prețului motivelor saū asupra realității faptelor, să fie fórte hotărîți ca să nu le primescă de cît, cînd vor fi invederate saū cel puțin garantate printr'un control riguros, în cazul cînd vor fi siliți să recurgă la mărturia altuia, cea ce însemnă că nu trebuie să-și dé părerea, să se pronunțe pînă cînd nu se va învedera adevărul; de aceea să nu se încredă ideilor, sentimentului, credinței, pasiunii, amorului lor propriū, etc. În scurt, să se ferescă a se pronunța în grabă și sub influența necazului, urei, resbunării, saū a orî cărui alt sentiment.

Cam acestea sînt regulile principale, dupe cari trebuie să se conducă mintea omului la căutarea adevărului în științe în genere, și cari reguli se pot resuma ast-fel: *ideie clară despre obiectul în cestiune; facultățile sufletului relative; ordinea operațiilor; operațiile să fie esacte și complete; valoarea motivelor saū realitatea faptelor; invederarea adevărului.*

FOLÓSELE METÓDEI

Unii filosofi aū stabilit patru reguli principale ale metodei generale, precum a făcut Descartes; alții mai multe, iar alții le-aū redus la mai puține. Dar or cum am vré să espunem aceste reguli, este un punct asupra căruia tótă lumea învățată se unește: *este folosul metodei, este profitul ce tragem din procedarea metodică în ori-ce cercetare.* În adevăr, prin acesta, 1° noi sîntem mai siguri de aflarea adevărului; 2° noi

prescurtăm cercetările noastre și economisim munca noastră. Adese ori credem că câștigăm timp și ne cruțăm ostenela procedând fără metodă. Greșelă mare! Lucrarea metodică, de și incetenică, scurtază drumul, făcându-l drept : é ne scutește foarte adese de rătăcirea drumului, de o muncă zadarnică, de o căutare nesigură a rezultatului și chiar a scopului, care muncă nu înaintază de loc și care merge în uimul locului. 3° obișnuința de a procede metodic dă spiritului un echilibru, de care el profită în tot ce face. Multe calități modeste, dar solide și esențiale ale minții, sint fructele unei observări stăruitoare a regulilor metodei. Dar ineseși darurile mari ale naturii au necesitate de metodă; căci *nu e destul ca cine-va să aibe spirit bun, principalul e să-l aplice bine.*

ANALISA ȘI SINTESA

Studiul analizei și sintesei ține tot de metodologia generală.

Dar ce este analiza și ce este sintesa? — În scurt, aș putea răspunde că *analiză va să dică descompunere, și sintesă va să dică compunere.* În adevăr, dacă luăm un orologiū și-l desfacem din toate roțițele și șurupurile lui, atunci dicem că l'am analizat, l'am desfăcut. Acum dacă luăm în mână fie-care roțiță, fie-care șurup și le aședăm una lângă alta, dupe serviciul ce face fie-care, dicem că am făcut sintesă, adică l'am compus, l'am făcut la loc. — Dacă în locul orologiului am lua o buruénă și i-am rupe fie-care fóiă sau frunză, fie-care ramură și rămurică, fie-care mustată de rădăcină și așa mai încolo, atunci dicem că i-am isolat, i-am despărțit părțile, adică i-am făcut analiză. Apoi, dacă ne dăm séma despre funcțiunea fie-cării părți a acestei plante față cu cele-lalte părți; așa, de exemplu, dacă dicem că rădăcinile au sarcina de a suge din pământ hrana și umeđela trebuinciose la hrana plantei; că frunđele au misiunea de a absorbe din atmosferă aerul, lumina, căldura și umeđela cari servesc la desvoltarea și întreținerea tuturor celor-alte

părți ale vegetalului, și în sfârșit dacă ne dăm tot ast-fel sémă despre raportul fie-cării părți a plantei față cu toate cele-alte părți ale ei, atunci facem *sintesă*. Dacă lăsăm lucrurile materiale, și în locul lor ne ocupăm de cele mintale, raționale, atunci va trebui să despărțim, să desfacem ideile sau termenii, adică să analizăm, apoi a le apropia din nou și a le cuprinde dintr'o singură vedere, adică să facem *sintesă*.

Din cele șise pîn'aci, vedem deci că spiritul omului nu face alt-ceva de cât că merge de la compus la *simplu*, de la întreg la *părți* (analisa), sau din contră că merge de la simplu la *compus*, de la părți la *întreg*, de la clemente la raporturile acestor elemente între ele și cu întregul (sintesa). Analisa și sintesa sînt cele două proceduri între cari se împarte totă activitatea spiritului nostru; căci ce alta face spiritul nostru de cât împarte (analisa) sau unește (sintesa), desparte (analisa) sau reapropie (sintesa); amănunțește (analisa) sau vede toate împreună (sintesă)?

Analisa și sintesa sînt numite de unii operații, de alții metode; dar și unii și alții greșesc; pentru-că analiza și sintesa nu sînt operații, ci sînt numai două moduri sau caractere generale între cari se împart toate operațiile spiritului, precum perceperea, memoria, fantasia, abstracțiunea, comparația, raționarea, etc., și pentru că metoda, am vădut că, este *buna întrebuințare a tuturor mijloacelor bune, nemerite pentru ajungerea la scopul urmărit*.

Analisa și sintesa sînt așa de strins legate, în cât una presupune pe cêlaltă. Așa, în exemplele noastre cu orologiul sau planta de aci de mai sus, analiza le-a redus în părți cari în această stare nu sînt întru nimic folositoare; d'acea sintesa este de totă necesitatea, căci numai combinate aceste elemente pot folosi la ceva. Deci, dacă analiza nu e urmată de sintesă, cunoștința este necompletă; există numai materiale risipite ale științei; dacă analiza nu precedă sintesa, acesta va fi numai bănuită, fără valoare științifică; căci, fără cunoștința elementelor și părților, noi ne vom inchipui raporturile lor în loc de a le constata, noi vom construi întreguri dupe cum ne va tăia

capul, nu dupe știință. Spirit mare va fi numai acela care va întruni calitatea de a fi analitic și sintetic. Ba încă filosoful frances Condillac susține cu tot dreptul că analiza chiar aplicată la un singur lucru, tot este amestecată într-o cât-va cu sintesă; pentru-că descompunând un obiect în părțile sale (precum în exemplele orologiului și al plantei de măi sus), nu-î pot studia fie-care element în parte fără să nu recunosc tot-o-dată ore-care raport, ore-care legătură a fie-cărui element cu vecinul său sau cu obiectul întreg. Totuș este rațional să deosibim analiza de sintesă, cea-ce se poate face numai cunoscând regulile respective.

Dar cari sint regulile la cari sint supuse analiza și sintesa?

1° «Analiza trebuie să fie metodică, treptată și neîntreruptă;

2° Ț trebuie să fie esactă și completă, adică să nu se neglije și să nu se lase nimic afară;

3° Sintesa trebuie să fie prudentă și conformă datelor analizei, fără s'adauge nimic mai mult prin grăbire, fără să le neglije prin lenevire sau prevențiune.»

Atâta de o cam dată despre analiză și sintesă, rămând să mai dicem ceva despre ele, când le vom privi din punctul de vedere matematic.

E. B.

INSTINCTUL DE MAMA LA VRĂBII

U N C A S

Era pe la 10 ore dimineața. Ziua era frumoasă și o căldură plăcută. Cărintarul arată 9 Iunie 1885, stam cu lucrul la una din ferestrele camerei mele. Auzii un ciripit de paseri, dar un ciripit sgomotos. Mă uit în dreapta și în stânga. Când ce să ved? Pe invelișul bucătării un stol de vrăbii, câte 60 sau 70 la număr, strânse toate la un loc, ciripiau, dar ast-fel în cât pare că ciripirea lor avea un înțeles.

Eu curiosă să ved, pentru-ce dinsele făceau atâta sgomot, fixai atențiunea mea la ele. Dupe câte-va momente, văzui

că toate, toate până la una, se retraseră și lăsară un pui de vrabie. Pesemne că dânsule îl învățau să sbore.

Mulțumite de încercările școlarului lor, ele îl priviau toate retrase la o distanță de un metru de el. Săritul din distanță în distanță al acelui pușor, le făcea mare plăcere; eăci ele păstrau câte-va momente de tăcere. Era o fericire dar; însă o fericire pentru câte-va minute. Căci viclăna pisică, care pândia ascunsă dupe coșul cuiii, se repede asupra pușorului de vrabie și l răpește, dispărând cu dânsul. Vrăbiile începură să facă un sgomot asurzitor cu ciripitul lor. Una câte una mergea la locul, unde fusese pușorul lor și pe urmă éráși se întorcea, éráși se ducea. Vedeam bine că durerea pierderii copilașului lor era așa de puternică că se zăpăceau cu totul. Cruda pisică săvârșise crima și eșia din noă la vânătoare, sperând să i mai cadă în ghiare vre un vinat. Venia încet lingându-se pe bot. Ea dejunase și se prepara pôte să prânzescă. Dar nu e în toate zilele paște.

Vrăbiile vedënd pe dușmanul lor, pe răpitorul scumpului lor odor, de și din fire slabe și fricóse, se precipitară asupra ei tipând din toate puterile lor, ca și cum ar fi fost în stare să r scótă ochii, s'o sfășie cu micile lor ghiare, ciripitul lor de astă-dată arată că în disperarea lor erau hotărite să-și résbune sau să móră toate.

Pisica vedëndu-se ast-fel atacată cu înverșunare, își pierdu curagiul și o rúpe la fuga ascundëndu-se în cuine. Stolul de vrăbií máhnite de pierderea pușorului lor și de nepedepsirea criminalului, s'a imprăștiat în toate părțile.

Privind scena petrecută sub ochii mei, im uitasem cu desé-vărșire lucrul din mână, atât de mult mi-atrăsese atenția tandreța vrăbiilor mari către un pui al lor, ceea-ce m'a făcut să vorbesc singură, exclamând: «vedí, cât de puternică este dragostea de mamă chiar la paserí cari sint cu mult mai inferióre omului!»

MARIA...

ADESÉ MĚ GÂNDESC

Adese mă gândesc în nóptea tăcută,
Cine este óre ființa pricepută

Sau puterea vastă

Care fu în stare să creadă toate :

Sóre lună, stele, spațieri depărtate

Și lumina castă ?!

Océne întinse, câmpuri ridetóre,

Plante fără număr, astre lucitóre

De unde ați eșit ?

Đile nesfârșite, pascri cântátóre,

Viața și mórte, flori miroșitóre

De unde ați venit ?

La a mé gândire și astă 'ntrebare,

Astrele și luna, privind gânditóre,

Ími trimit lumină ;

Orele și nóptea se pierd și ími scapă

În timpul infinit, ca picul de apă

Într'o mare lină ;

Pasérile cântă, vântul ími șoptește,

Neîncetat riul își rostogolește

Unda argintie,

Aurora vine, iar nóptea dispare,

Flórea ími zímbește, sórele apare

Pe bolta-azurie ;

Crângul, care pórtă o mantie verde

Și cu flori ornată, din vale răspunde

Cu-un frémăt ușor ;

Albina și musca chiar ele ími vestesc

O putere mare, de care tot vorbesc

În biziitul lor.

Dar eă nu înțeleg tot ce vor a'mi spune,
 Văd în astă lume multe lucruri bune
 Din câte s'aă creat...
 Omul crede numai, că este Dumnezeu,
 Dar pe el și lume nu îi pricep eă
 În haos aruncat.

Iulie, 1886.

P. DRĂGHICESCU.

INDUSTRIA IN ȘCOLELE SĂTEȘTI

Am strigat, strigăm și vom striga neîncetat până se va găsi cine-va în țara acesta care să ne audă, cum că patria noastră nu va scăpa de robia străinului, pină când nu se va introduce câte o meserie în fie care școlă primară din sate și din orașe.!

Și acesta nu de ađi ori de ieri o susținem, ci de demult, adică de atunci de când am început să ne dăm sēma de situația țerei nōstre. Ca probă putem cita faptul că îndată ce am putut, am introdus, la 1874-75, în școlă com. Gruiu meseria tâmplăriei, dar nenorocire că îndată ce n'am mai fost revisor școlar, s'a făcut tot posibilul și s'a desființat. Mai târziu, la 1882, am stăruiet de s'a introdus rēsbōie sistematice prin comunele din Podgoria Muscelului și s'aă strins banī pentru inflințarea de ateliere de meserii prin sate. Afară de acestea în deosebite rânduri am vorbit și am scris despre introducerea de meserii în școlēle primare urbane și rurale.

Tot din punctul acesta de vedere am reprodus saă am pomenit în acēstă revistă despre orice încercări sau începuturi de felul acesta am aflat că saă făcut, de și aceste începuturi la noi sînt fōrte rari și prē neînsemnate. Până când stăpānirea nu va lua în mână sa acēstă afacere, de sigur că nimic mare, nimic productiv nu se va înființa pe acest tărīm; totuși încercările parțiale sînt bune, pentru-că ele dovedesc și rēu voitorilor acesteī țeri, că Românii sînt apți pentru or-ce meserii, dacā nu mai mult, cel puțin tot

atâta cât sint de apți pentru acésta locuitorii altor țeri. Astfel că, dacă într'o zi se va afla un ministru care să vrea a introduce pe lângă școle învățarea de meserii, să fie sigur că încercarea sa nu va fi deșertă. Acésta este cuvîntul pentru care noi lăudăm pe D-nii P. Mohor, învățătorul com. Puești (Tutova); M. Pop, învățătorul com. Răducăneni (Fălciu); Anton Dobrea, învățător la Perieni (Jasi), și alții ale căroră nume ne scapă acum din minte, pentru-că aceste persoane au introdus câte o meserie în școla lor, așa că copiii pe lângă carte învață și câte un meșteșug. De ce ôre nu este cu putință să se introducă treptat câte o meserie în fieșcare școlă primară! În câțiva ani, am avé o pepinieră imensă de meseriași. Să sperăm că geuiul bun al României va insufla acésta veri unui puternic al țilei. E. B.

Schite din istoria pedagogiei. — Grecii

— Urmare —

ȘCOLA EPICURIANA

Acésta școlă și-a luat numele de la intemeietorul ei *Epicur*, care s'a născut în Gorgettos, la anul 343 înainte de Chr. și despre care știm atâta, că a trăit o viață foarte aventuroasă, până ce în urmă înființază o școlă în Atena, unde s'a ocupat cu instruirea tinerimii până la anul 282 a. d. Chr.

Atât Epicur, cât și discipolii săi la început avéu un nume pe cât se pôte de rău. Se cărtea în contra lor că sint imorali, că caută numai plăceri sensuale, și grădina frumoasă în care stătéu, mulți o numéu un loc de destrăbălare; lucru ce de sigur numai din vre-o eróre, neînțelegere ori pismă s'a dis asupra lor, pentru că mai pe urmă s'a dovedit că atât Epicur, cât și discipolii lui au fost ómenii morali, și că totă învățatura lor nu era alt-ccva de cât cé mai bine-voitoare povață ómenilor pentru a trăi o viață regulată și morală.

Se distingea filosofia lui Epicur de a lui Aristotel, că Epicur privia în filosofie un mijloc care să ne conducă la fericire, pe când Aristotel dicea că filosofia este menită să descopere adevérul, și precum ne-o spune și *Lewes*,—*epicurienii defăimaú cercelările asupra lucrurilor abstracte, pentru-*

că acelea nu numai că sînt un *ce* nehotărit aci înclinău spre Protagora, capul sofistilor,—dar nici *nu ne dau nici o fericire*, și asta este pōte cauza, pentru care ei avēu un nume atāt de urgisit, pentru-că ori și ce căutāu fericirea, pe cānd filosofii cari aparținēu școlēi lui Aristotel, își jertfēu și odilna viețū și chiar și fericirea lor numai ca să descopere *adevērul*, care înaintea epicurienilor nu prē avea nici o valōre... Ei nici cu științele nu prē își bātēu capul; cultivāu numai acelea, care le aducea un folos real; celelalte, cum era chiar și logica, erau disprețuite de ei.

Dupe cum dic epicurienii, *fericirea omului sînt plăcerile, lucru ce n'îl dovedesc chiar și animalele, cari ca din instinct caută și ele plăcerile și se pādesc de dureri; atāt numai că ceea-ce fac animalele din instinct, omul trebuie să facă premeditat.*

Luată a parte, ori-ce plăcere este bună, dar comparată cu alt-ceva, pōte să fie și ră. Filosoful prin aceea se deosibește de alt om, că pe cānd amēndoi caută plăceri, filosoful știe să se ferescă de acelea, cari mai tārduū îi cauzēză dureri, pe cānd omul ordinar caută numai plăcerea eea mai apropiată. (Ueberweg).

Epicurienii dicēu, că *filosofia ajută pe om să știe judeca urmarea faptelor sale, și așa nu numai acē plăcere va inconjura-o, care îi aduce vre-un rău, dar va ști să sufere și acele dureri, din care se vor naște niște plăceri pe cāl se pōte de sublime.*

În resumat, ei credēu și propagaū credința că: *fericirea nu este beția unui moment trecētor, ci că aceea numai atunci se pōte numi fericire, cānd ne umple sufletul, viața nōstră întrēgă, cānd este senină și neconturbată de vre-o neplăcere.... Nu se pōte numi fericit acela, care a trăit o viață svānturată, care odată a plāns, altă dată s'a bucurat.*

Ca să putem fi fericiti, trebuie să fim morali, iată dar apropierea către Aristotel... *Plăcerile fizice, pe lângă lōte că stocii le disprețuiau, epicurienii le recunoștēu de plăceri, însă nici-odată nu le comparaū cu plăcerile sufletești, cari țin mai mult, pot se conțină tot trecutul și tot viitorul nostru, pe cānd cele fizice trec ca o licărire.*

Dar cele mai frumoșe dogme ale epicurienilor, dupā cum se exprimā *Aeberweg*—sînt acele, care se resumā în vorbele următōre: *A te mulțumi cu puțin este cē mai mare fericire, pentru-că cine știe să trăiască modest, acela nu se pōte teme de sērăcie, și pōte să guste și din plăcerile mai înalte, dar de aceea omul să-și dea silința a-și cāștiga cele mai mari plăceri, și nu cum dicēu stocii, să lāsăm timpul să trecă,*

omul s'a născut nu pentru fericire, ci spre luptă... Epicurienii erau cu mult mai practici, mai iubitori de sine.

Eruditul *Reinhold* mai ales aprobă pe epicurieni, când zic, că *basa moralei este voința liberă și inteligența*, pe cari nu le putem despărți una de alta, pentru-că fără de voință inteligența noastră nu mult ar prețui, nu ar fi cine să o conducă a face ceva bun, iar *fără inteligență voința noastră ar fi orbă*... Așa dar, tot ce face omul în viața sa, bine și rău, moral și imoral este din voia și mîntea lui, și de aceea *filosofia are de scop să obișnuiască mîntea a judeca înțelept iar pe voință să o conducă pe calea binelui*.

Din aceste câte-va principii ori dogme, ne putem convinge, că nimic rău nu a fost în învățăturile epicurienilor, că ei în părțile principale nu prîd difer de școala filosofiei platonice, și că în adevăr nu a meritat acel nume rău, cu care au fost taxați multă vreme.

Cît despre partea curat practică a învățaturii lor aceea și astăzi pòte să fie conducătoare omenilor.

Iată ce dicéu ei: *Ca omul să-și ajungă fericirea, trebuie să se lupte cu multe, căci sint multe căi și multe cotituri până la colțul în care este ascunsă fericirea omenescă*. Cele mai mari obstacole cari se pun înaintea fericirii omenești, sint: *prejudițiile, greșelile și nepriceperea* (neștiința). Omul nu cunoște legile lumii externe, din cari împrejurare se naște apoi alte scăderi sufletești: ne umplem cu un fel de frică, ne muncim cu gânduri sinistre, ori ne chinuim cu speranțe deșerte, și pentru a ne puté feri de aceste lucruri, e de trebuință să învățăm științele naturale, mai ales fizica. (Va să dică și științele să se cultiveze numai întru atât, în cât ne păzesc de rău, întru cât ne sint de folos, incolo nimic. Acest indiferentism către știință al epicurienilor, adică, că nimic pentru lucru în sine, științele nu pentru dragul lor, ci pentru folosul și plăcerea noastră să se învețe, mai departe că ei nici filosofia nu o învățau pentru-ca să-o știe, ci întru cât se putéu folosi de é, pentru a-și procura dar plăceri cu ajutorul ei, cum dic, aceste împrejurări i-a făcut pe unii să dică, că epicurienii inclină spre scepticism.

După părerea mé, acest lucru nu era nici de cum scepticism, din contra, era mai mult, ca să mă exprim așa, un fel de *cuminție* asta din partea lor, un fel de reacție, care s'a născut în urma cercetărilor ce făcéu mulți filosofi înainte de Epicur, și cari se bălăbăneú viața lor întrégă cu aceea, ca să dea de isvorul dumnezeirii, cari se certaú între dinșii, unul dicând că lumea este compusă din atome, lucru ce de alt-fel susține

și Epicur,—iar alții, că apa și focul sint elementele cari compun universul.

Epicurienii erau cu mult mai practici. In loc de a cerceta mult asupra adevărului, culegău ceea-ce erau gata, și din această cauză apoi școla epicuriană nici nu a dat la lumină atâtea adevăruri, atâtea descoperiri asupra sufletului omenesc, câte a dat acele scoli, cari avăa de principiu : *cercetare și meditație asupra adevărului* și care la epicurienii se căuta numai întru cât tinde și ajută ca omul să fie în curent cu el însuși, de aceea se ocupau cu *canonica*, știință care cuprindea în sine toate principiile după cari se purcedă omul, când voește să se reguleze mintea, un fel de logică era dar această știință, căci aceea o recunoștău și ei, că cu mintea scâlciată nici adevărul nu'l poți găsi, și nici pe tine nici lumea nu o poți pricepe și judeca.

Alt-fel întru cât privește psihologia și fizica lor, aceea este de tot apropiată de aceea a lui Democrit, atât numai, că pe când Democrit dicea, că lumea este alcătuită din atome, și că aceste atome în continuu asvirle de la sine particelc, cari particelc întâlnindu-se cu organele de simțire, produc simțirea, până atunci Epicur nu credea că acele particelc sint părți din atome, ci numai sémână cu acelea. Și apoi mai dicea, că simțirea produsă alt-fel, nu pôte fi pusă la discuție, nu suferc nici o indoială că aceea este adevărată!... Sint adevărate chiar și simțirile celor cari visază ori cari sint nebuni, difer de acelea ale ómenilor deștepti și cu minte numai întru atâta, că ei nu știu să judece asupra lor...

Să cauți ce este plăcut și să te ferești de ce este neplăcut, șaia pe scurt principiile educațiunii școlei epicuriene. Desvoltarea inteligenței, și în general ori-ce desvoltare a însușirilor sufletești să se facă numai întru cât ne ajută să fim fericiți, încolo să nu ne mai sbuciumăm cu nimic!... Școla e de folos, numai întru cât ne pôte face viața fericită, căci mai presus de toate, din câte există în lume, óste fericirea,—astea sint esenția credinței dogmelor pedagogice a epicurienilor, dogme cari au fost împărtășite mai ales de către Români.

Și aceste principii au fost d'altmintrelea împărtășite de multe școli, în diferite secole, le găsim chiar și în «Credul pedagogiei moderne, care asemenea dice, că școla e pentru a face fericit pe om, și dacă școla epicurienă mai adăoga și astălaltă parte a pedagogiei moderne, adică : scopul școlei este de a perfecționa și a desvolta toate puterile sufletești,—atunci am puté dice, că școla epicuriană a fost în antichitate cé mai perfectă școlă pedagogică ; așa însă cum a fost, nu putem dice alt-ceva, de cât că a fost aproape de a defini scopul

educațiunii, nu a fost însă fericită la alegerea mijloacelor cu cari ajută educațiunea ; pentru-că, de și principiile ei realizându-se, puteau fericii pe om ca individ, pentru omenire în general însă nu puteu fi bune, pentru-că unde ar fi ajuns dreptatea dacă s'ar predica : *fă-te fericit și încolo ce'ți pasă ? !...* În ce chaos ar fi ajuns omenirea, dacă fiește-care om își căuta plăcerile sale, chiar jignind în interesele orî fericirea altora ? ! Ușor ar fi ajuns atunci să predice dogmele, practicate mai târziu de jesuiți.

Cei mai însemnați aderenți ai lui Epicur au fost *Apollodor*, care a scris mai mult de 400 volume de cărți. Apoi *Timocrat*, *Leonte*, cei doi *Ptolomei Zenone* din Sidon, *Orion*, *Phedru* etc.

Dintre Romani mai însemnați sînt : *Atticus*, care a trăit pe timpul lui Cicerone, care îi era alt-fel și amic ; și mai remarcabil e *Tittu Lucrețiu Caru* (95-52 a. d. Chr.), care în opul său intitulat «*de natura rerum*», descrie cu cele mai vii culori și cu cele mai puternice argumente principiile, și mai ales fisica epicurienilor.

Susținator al lui Epicur a fost și poetul *Q. Horatius Flaccus*.

E de observat însă, că dintre epicurienii romani nici unul nu a fost aderent hotărît al lui Epicur, ei înclinau când spre filosofia stoicilor, când spre a lui Epicur, mai covârșitoare a fost însă asupra lor filosofia acestuia din urmă, de aceea îi numărăm între epicurieni.

(Va urma)

ION RUSSU.

LITERATURA POPULARA

FEMEEA LENEȘE

- Ai nevastă la prășit.
- Nu pociu, că m'am bolnăvit.
- Știi nevastă ce-am gândit ?
- Nu știu, bărbate, nimic.
- Ai la crășmă la băt
- Bog-da-proste ! mi-a trecut.
- Știi bărbate bóla mé ?
- Bóla mé e cânepa,
- Cânepă mi-ai semănat,
- Bóla 'n óse mi-ai băgat,

Dacă mi-ești bărbat cu minte,
 Ie cósă și fă 'nainte
 Și s'o cosești cam pe sus,
 Să nu pui un fir pe fus.
 Oh! adâncă viața mé!
 Furca lungă mórtea mé.
 Măi, bărbate, blestemate,
 Tu te laudi că m'ai bate
 Că eü nu's ca cele-l'alte,
 Ca să daü cânepa 'n parte.
 Cât o torc, o torc, o torc,
 Cât rămâne o daü pe foc.
 La picióre mă încälđesc
 Cu nimeni nu mă sfădesc.
 Măi, bărbate, blestemate,
 Șeđi pe vatră să-ți daü lapte,
 Să-ți daü și o vărđuță
 Ca să te aperi de mătă.
 Măine séră în cérdac
 Dór să mor să nu ți-o fac!

Din mica'mi colecție
 CRIST. ST. REVERÉNU

EDUCAȚIUNEA COPILOR NOSTRI

„Educaținea copiilor este o
 „meserie, la care trebuie să știi
 „a perde timp ca să câștigi timp.“

J. J. ROUSSEAU

Să vorbim mai întâiu de cunoștințele de educațione ce le posed părinții și mai cu sémă ómenii de țară. Vom vorbi mai pe urmă și de ómenii de profesiune.

Omul de țară—dupé cum am mai đis'o și cu altă oca-siune — (1) pentru casa lui este mai mult un óspete de

(1) Veđi „Memoriul asupra stărei actuale a învécământului primar rural din România“ publicat în „Tinerimea Română.“ Anul III, No 11 și 12, p. 467—480.

ocasiune. Mai tot timpul el și-l petrece în ocupațiunile lui câmpene: când la arătură, când la prașilă, când la seceră, când la còsă, când la strânsul bucatelor și câte și mai câte altele. Abia sêrbătòrea îl prinđi pe a casă câte două-trei ore spre a se primeni și el. Cei mai mulți însă din sâteni, lipsiți de mijlòce de a avé pe lângă sine câte un ajutor, care să-l secondeze în lucrările sale de plugărie, ia cu sine și pe soția sa la muncă, care, pe când el ține de còrnele plugului, soția îi mână boii, or prășește alături cu el; sau, că pe când el còsește, é strânger; or, când el încarcă, é îi aruncă cu furca, etc. Ei bine, în fața tuturilor acestora ce se face cu educațiunea copiilor de țară? Pot đice că mai nimic. De aceea de multe ori s'aũ și vèđut pe la țară copii de șapte-opt ani, cari nu știũ nici să vorbescă bine, servindu-se mai mult de gesturi și exprimând unele vorbe, când prin inclinarea capului către pept, când prin lăsarea capului pe spate, când prin cletinarea capului de la drépta spre stânga, când prin săltare din umeri, și câte și mai câte alte năsdràvâniîi comice; așa că un om care nu este obicinuit cu limbajul gesticular al copilului de țară nu pòte înțelege apròpe nimic de la el.

Din ce provin tòte acestea? Negreșit, ele provin din cauză că copilul este lipsit de creștere. N'are cîne să-i moduleze vocea, vorbele, gesturile și tot ce atinge de creșterea lui. Decî, el, neavènd o normă, urmèđă a adopta ceva în exprimarea lui. De aceea se și đice că copilul țèranului este apròpe semi-sèlbatic.

Pe de altă parte țèranul nostru, care a crescut și el, dupè cum đice proverbul: „*în neștirea lui Dumnezeu*,” neavènd nici ó cunoștință de carte, de educațiune, ce creștere pòte da copilului sèu chiar dacã ar voi? Mai nimic. Cređènd că face bine, când copilul a început să vorbescă, țèranul îl învață să injure pe mumă-sa, or mamă-sa pune pe copil să injure pe tatăl sèu. Une-ori tatăl face copilașului drept jucărie câte un biciũ mic de teiũ ca să se jòce și îndèmnă pe copil a da cu el în mumă-sa. Alte-ori dacã țèranul se duce la petrecere cu rudele, care petrecere — mai tot-d'a-una —

pentru țeranii este cărciuma și băutura, apoi nu lipsește a strânge rôtă pe lângă sine și copiii ce'i are, și bând el, beu d'a rëndul și copiii; așa că, îmbătându-se țeranul și femeia sa, se îmbată și copiii săi. Deci a'i dice însă țeranului că rău face de obiceiuește copiii la băutura, fiind-că cu ceea ce se obiceiuește copilul de mic, cu aceea rămâne, te pomenești că țeranul îți răspunde ast-fel: „Lasă să fie sărăcia din asta,” sau „De, nenășorule, destul răbdă bieții copilași tötă săptămâna nemâncași și ca vai de ei, neavând cine să'i îngrijescă, căci eu și soția mea ne tiranisim pe câmp la muncă din zori și până în noapte?! Barem sərbătorea să aibă și ei parte de o mâncare și o băutura mai bună.” Cam acestea capeti de la țeranii drept răspuns. Nu mai vorbim că sint și țeranii țestoși cari îți răspund și ast-fel: „Sint stăpân pe copiii mei, n'are nimeni trebă cu ei!” Din ast-fel de deprinderi, copiii țeranului răsgăiați, venind la școlă, vin încărcăți cu o mulțime de viții.

Ca învățator de mai mulți ani, am putut observa multe, atât la mine în școlă, cât și în alte școli. Curiositatea, faptul de a mă convinge de adevăr, m'a pus în pozițiune de a examina multe și cât se pöte cu multă îngrijire. Așa, câtă deosebire este între un copil nou venit în școlă, care a fost bine deprins în casa părintescă din punctul de vedere al creșterii, și câtă deosebire este între un copil a cărui creștere este neglijată. Pe cât pe cel d'ântăi il veți liniștit și astimpărat în bancă, pe atât pe cel d'al doilea il veți destrăbălat; căci, ori-că injură pe camaradul său de alături, or că dă în el, or-că vrea să sară peste bancă, or-că nu'i place locul unde șede, or-că 'i place să vorbească, sau că, eșind afară din școlă, se agață când de unul, când de altul, or-că asvêrle cu bețe, cu pietre sau cu gloduri pe stradă, și câte și mai câte prostii de felul acesta. Se va dice pöte că așa este copilul, sburdalnic în cariera sa. Da, dar aci nu este cestiune de creștere; căci a injura, a asvêrli cu pietre, cu cărămizi etc., nu va să dăcă sburdălnicie copilărescă, ci apucături rele, deprinderi nereprimite din casa părintescă.

Intreb acum ce face învățatorul—bietul învățator de sate(?)

În fața acestui labirint? Cu ce mijloce va pune capăt acestui haus nemărginit? Calea este lungă și munca este grea! Învățătorul, mai în tot-déuna, trebuie a se conforma cu starea cum se găsește copilul. A se face flexibil ca ciara, și a atrage puțin câte puțin la sine atât pe copiii cei bine deprinși, cât și pe cei rău deprinși, este una din calitățile de frunte ale unui bun învățător. Sint însă și cazuri, ce de multe ori mi s'a întâmplat și mie, când cu totă răbdarea, cu tot tactul pedagogiei ce învățătorul ar voi să'l întrebuițeze față cu elevul său este silit a esclude dintre elevi câte o dată pe cel mai pedant. Acésta însă învățătorul să n'o facă, de cât când va vedé că toate mijlocele posibile ce a întrebuițat nu sint în stare de a da nici un rezultat satisfăcător, sau când va vedé că cel pedant servește ca model de corupțiune pentru cei-l'alți.—Acésta intru cât se atinge de educațiunea ce copilul de țară primește în casa părintéscă.

Să ne întorcem acum iar la ômenii de profesiune. Pe lângă cele indicate iată ce mai putem adăoga: *Library Cluj*

Nici o profesiune nu este mai gré, mai obositôre și care cere o mai mare tactică și mai mult timp, ca profesiunea de a fi învățător, și mai cu sémă învățător elementar. Cel care do-rește a fi învățător, cată a îndeplini mai multe condițiuni. Prima condițiune este a avé dragoste de școlă; a doua, vocațiune; a treia, paciență; a patra, blândețe; a cincea, serio-sitate; a șésea este a fi esact, și așa mai departe. Un om caprițios, violent, nerăbdător, lipsit de serio-sitate și de tactică nu trebuie a întrebuița nici o dată cariera dăscăléscă.

Fiind-că vorbim de învățătorii primari, rurali, tot ce putem dice e că ei nu sint de cât succesorii sau secundanții părinților în educațiunea copiilor; însă niște secundanți cu o dublă datorie: a servi pentru copil și ca educator și ca instructor. Ne întrebăm acum puté-va un învățător rural la *cinci-deci* de elevi — termen mediú, — cari sint divisați în cinci sau șése clase după nona programă și cu neregularitatea cu care ei frecuentéază școlă, puté-va dic, a avé timp în curs de șése ore pe di de a face cum se cade și educațiune și instrucțiune cu elevii? Și cam care 'i-ar fi punctul de unde ar pleca cu divi-

sarea materiei s'ele pe clase și ore, și cam cât timp 'i-ar trebui cu fie-care materie a o trata in mod suficient și după regulele pedagogice, când se știe că cu fie-care clasă, după programa in vigòre, are a face dîlnic dimineața trei lecții și după amiazi două, ceea-ce pentru cinci clase vine 25 lecțiuni, iar pentru șese clase 30 de lecțiuni pe zi. Fi-va in stare un singur învățător a preda atâtea lecțiuni, a asculta, a face apelul nominal? Mie mi se pare că programa actuală e mai mult o absurditate pentru școlile sătești cu un singur învățător. Fie învățătorul cel mai harnic, fie cel mai dibaciū, cel mai escelinte, de multe ori el ese din școlă mahnit și cu inima increțită, că nu 'și-a putut indeplini datoria din cauza aglomerațiunii materiei. Pe de altă parte, ce cap trebuie să aibă învățătorul acela ca să trecă cu iuțela fulgerului de la o materie la alta cu aceeași energie, tactică și gust? Sint profesori ce aū o singură lecție, adică predaū o singură materie intr'o școlă și de multe ori li veđi că șovăesc, când fiind nepreparați, când lipsindu'i gustul de a'și preda lecțiunea cu ardòre, și câte și mai câte alte casurī. Dacă este însă a dice că ne facem datoria numai in aparentă, de ce să nu dicem mai bine: *quantum possum, tantum facio*.

Đicēnd acēsta, sint departe de a lua pe învățător sub scutul meu de apărare. Din contră, sint inamicul cel mai neimpăcat al lenei și al trândăviei.

De și progresului culturei și învățătorului chiar se opun o mulțime de piedici, totu-și să nu dispere, gāndindu-se la aceia că toți ȳmenii cari aū propagat ceva, cari s'aū opus ignoranței, barbariei, superstițiunilor și in fine tutor relexor ce aū bāntuit pȳpȳrele, aū trebuit a suferi mult pānā ca ideile lor să se introneze și omenirea să pȳtā pricepe folȳscle practice ale unor asemenea ideē. In urma tuturilor acestora, învățătorul, și mai cu sēmā învățătorul sātesc, fiind un *apostol* modern al omenirei, catā a se gāndi la sȳrta tuturilor acestora ce și-aū identificat viața lor in viața comunā a națiunei din care a făcut parte și a lupta cu bārbāție pentru a propaga lumina și a goni intunericul ce bāntue populațiunea

rurală, mai cu seamă că pericolele nu mai sînt acelea cari erau când un Galileu propaga ideea că pămîntul se învîrtește împrejurul sînelui.

PR. AL. POPESCU

1887, 28 Ianuarie.

DIN PEDAGOGIE

Cum să facem pe elev a pătrunde bine, ceia-ce citec.

În unele din școlile noastre primare, tot mai există încă rîul obiceiului : că copii cetesc ca papagalii, fără să înțelegă, fără să rămăie pătrunși de ceia-ce au cetit. Cine au avut ocaziune să vadă un copil ast-fel pregătit, s'a putut convinge pe deplin despre acesta. N'are de cât să'l întrebe, după ce a cetit o bucată ore-cari, ce a înțeles de acolo ? și acel copil rămăie ca ș'o statue de piatră mut, nesciind ce să răspundă.

Ore cine să fie vinovat de acest rîu ?

De sigur că nu este altul de cât învățătorul, el este dator să facă pe copil a înțelega fie-cari cuvînt ce-i a intrat în gură chiar de la început și atunci lasă că-și ușurează mult sarcina de învățător, dar și fragedele cugetări ale copiilor cresc treptat ; căpătând noțiuni esacte, noțiuni adevărate, despre ori-ce lucru.

Acest obicei atît de mult condamnat de pedagogie, trebuie înlăturat cu grabă, din ori-ce școlă s'ar mai afla, căci este foarte dăunător pentru copil tîmpindu-l și un copil ajuns în această stare, este ca și perdut pentru învățămînt. Iată procedura ce se urmăzează în Franța. Un elev ceteste o bucată ore-cari, fie din cartea de lectură, fie din istorie, fie din geografie, etc., iar învățătorul îl întreabă, îl face să vorbescă asupra părții cetite ; dacă acel elev nu pôte răspunde, se întreabă altul și așa mai departe ; în cazul când nici unul nu dă un răspuns satisfăcător, atunci învățătorul spune însuși ; iar copiii repetă pană știu cu toții.

Un exemplu :

PIESA DE 20 LEI

(Bucată de citire)

«Petru este un copil blând, ascultător și cu minte; pentru care este iubit de totă lumea.

«Intr'o zi pe când se ducea la biserică, găsea pe drum o piesă (bucată) de 20 lei. El o duse, numai de cât învățătorului, căruia spuse unde a găsit-o. Învățătorul, adoua-zi îl laudă în fața tuturor celorlalți copii, dându-i, ca resplată, o carte foarte frumoasă.

Tot-o-dată, învățătorul, făcu cunoscut primarului despre acesta, rugându-l să cerceteze, spre a afla persoana ce a perdut-o.

Dacă nu se va găsi stăpânul ei, piesa se va împărți la săraci.

Lucrurile cari se găsesc, nu sint ale noastre. Cine va ascunde un lucru găsit, acela face o hoție.»

BCU Cluj / Central University Library Cluj

Esercitiu oral

Invet. Pentru ce totă lumea iubeste pe Petru?

Scol. Pentru că este un copil blând, ascultător și cu minte.

Invet. Când a găsit el o piesă de 20 lei?

Scol. Când se ducea la biserică.

Invet. Unde a găsit-o?

Scol. A găsit-o pe drum.

Invet. A ascuns-o pentru el?

Scol. De loc. El îndată ce a găsit-o a dus-o învățătorului.

Invet. Cum a resplătit învățătorul purtarea acestui bun copil?

Scol. L'a laudat în fața tuturor copiilor, dându-i și o carte frumoasă.

Invet. Ce a mai făcut învățătorul?

Scol. A făcut cunoscut primarului, spre a cerceta cine a perdut-o.

Invet. Dacă nu se va afla stăpânul ei, ce va face cu ea?

Scol. Va fi împărțită săracilor.

Invet. Dacă Petru ar fi ascuns acea piesă făcea bine?

Scol. Nu, căci tot ce găsim, nu este al nostru, iar cine ascunde lucrul găsit face o hoție.

Invăț. Din ce metal se fac piesele de 20 lei?

Scol. Piesele de 20 lei se fac din aur.

Invăț. Pentru ce învățătorul l'a lăudat în fața tuturor copiilor?

Scol. Pentru ca purtarea acestui ascultător copil s'o urmeze și alții.

Invăț. Ce face primarul într'o comună?

Scol. Primarul împreună cu consilierul comunal, îngrijesc de toate treburile comunei.

PR. V. DIACONESCU.

(Din franțuzește).

S'A D U S

Adio, s'a dus vara, cé caldă și plăcută,
Cu é câmpia verde și codrul înflorit;
Natura e 'ntristare și lumea veștejită,
Ce-a fost ieri în viață, ađi pare amorițit.

S'a dus luând cu dênșa ș'a mé privighetóre
Ce 'nveselia natura, prin cântu'i amoroș;
S'a dus și de atunci, e tot în intristare
Și lumea e ascunsă și cerul noroș.

S'a dus privighetórea, s'a dus în țeri străine
Luându'mi fericirea și veselia mé,
S'a dus și de atunci, în nopțile senine
Cândesc numai la dênșa, dorind a o vedé.

Mé uit ca să véd paseri, rémas'aici în țară,
Dar nu ădăresc nici una, cu toate aű fugit
Ci numai pițigoiul, vai! care mă 'nfiórá
Cu vocea lui stridentă, cu glasu'i ascuțit.

IÓN GR. ROZAN
(Iasi).

CUM INVÊTA GERTRUDA COPIII SEI?

(CAPUL D'OPERĂ PEDAGOGIC AL LUÎ PESTALOZZI,
COMPUS DIN 14 EPISTOLE ADRESATE AMICULUI SËU GESNER)

EPISTOLA A SËPTEA (1)

(Urmare)

Terminând aceste exerciții asupra cunoșterii caracterelor lucrurilor prin ajutorul vorbelor și când copilul cunoște sub diferite fețe obiectele lumii esterne, caut să'i inlesnesc încă mai mult și treptat înțelegerea clară printr'o întrebuintare și mai mare a vorbelor.

În acest scop, iaș tot dicționarul și aranjez vorbele ântâiu sub 4 rubrice principale :

- 1° Geografie,
- 2° Istorie,
- 3° Studiul naturii,
- 4° Istoria naturală.

Dar, spre a înlătura or-ce repetiție nefolositoare a aceluiaș cuvânt și spre a scurta cât mai mult durata acestui învățământ, impart, la rândul lor, aceste divisiuni generale cam în 40 de sub divisiu, și numai în aceste din urmă pun numele lucrurilor sub ochii copilului.

Păstrez un loc a parte pentru studiul obiectului celui mai important al intuițiunii mele, adică mie-însuși, saș mai bine șiș studiului scriei întregi a numelor cari se rapörtă în vorbire la persoana umană și impart sub titlurile generale de aci de mai jos tot ce vorbirea ne învață asupra omului.

Cap. I : Ce ne 'nvață limba, vorbirea asupra omului considerat ca o *ființă curat materială* și făcând parte din domeniul animal ?

Cap. II : Ce ne 'nvață é asupra omului înălțându-se la neatêrnarea materială *prin starea socială* ?

Cap. III : Ce ne 'nvață asupra omului ca *ființă rațională*,

1) Veđi No precedent.

ridicându-se la independența internă sau la propria lui perfecționare?

Mai întâiu trebuie să ne mărginim, atât pentru partea care tractează despre om cât și pentru aceea care se ocupă cu céalaltă lume, trebuie să ne mărginim, dic, la un studiu cu totul alfabetic al acestor liste de vorbe, fără s'amestecăm nici o reflecțiune, or-care ar fi, fără să înfățișăm aceste exerciții nici chiar ca aplicația unei idei óre-care. Trebuie să ne ocupăm numai ca să luminăm puțin câte puțin intuițiunile și noțiunile intuitive prin simpla reapropiere a aceloră ce s'asémână.

Apoi, când acest studiu s'a terminat, când mărturia, depozitia vèrstelor trecute asupra tot ce se află în lume, s'a trecut în revistă în ordinea alfabetică, atunci trec la cestiunea a doua.

Cum se clasez tóte aceste materiale în categorii întemeiate pe caractere distinctive mai apropiate?—Aci începe o lucrare nouă: cele 70—80 serii, despre cari copilul posedă numai o cunoștință alfabetică, dar cu cari s'a împrietenit ast-fel în cât nu i se vor mai șterge din minte, aceste serii i sînt din nou înfățișate în acelési capitole; cu deosebire numai că fie-care din aceste capitole este împărțit în secțiuni cari permit elevului a face el însuși o clasificare a seriilor de vorbe conformă puntelor de vedere adoptate.

Iată cum se face. Diferitele categorii între cari s'au distribuit materiile sînt arătate în capul fie-cării serii și notate cu cifre, cu prescurtări sau alte semne dupe voie.

Copilul, care, prin întăele sale exerciții de citire, a trebuit să-și fi apropiat deja diferitele subdivisiuni, așa în cât să nu le mai uite, găsește atunci, lângă fie-care din cuvintele seriei, un semn arătător în ce clasă a fost regulat, dupe știință. Acest semn înlesnește decî pe școlar să precizeze imediat de care clasă de idei ține lucrul numit și să transforme el însuși vorbele aranjate alfabetic într'o aranjare științifică, și acésta în tóte ramurile științei. Voiu să explic acésta procedură printr'un exemplu. Una din subdiviziunile Europei este și Germania. Școlarul va învăța la în-

ceput împărțirea generală a Germaniei în dece cercuri : apoi va fi pus să citească, d'ântăiū numai în ordine alfabetică, numirele orașelor acestei țeri. Dascălul va fi trebuit să însemne de mai nainte fie-care din aceste orașe cu numărul cercului în care se află. Indată ce școlarul va ști citi curent aceste nume, i se va face cunoscută relația stabilită între cifre și subdivisiunile rubricii generale, și în câte-va ore, el va fi în stare s'arate, penfru întréga serie a orașelor Germaniei, de cari subîmpărțiri țin ele.

I se va pune, de exemplu, sub ochi numele locurilor următoare, iusoțite de aceste numere de ordine :

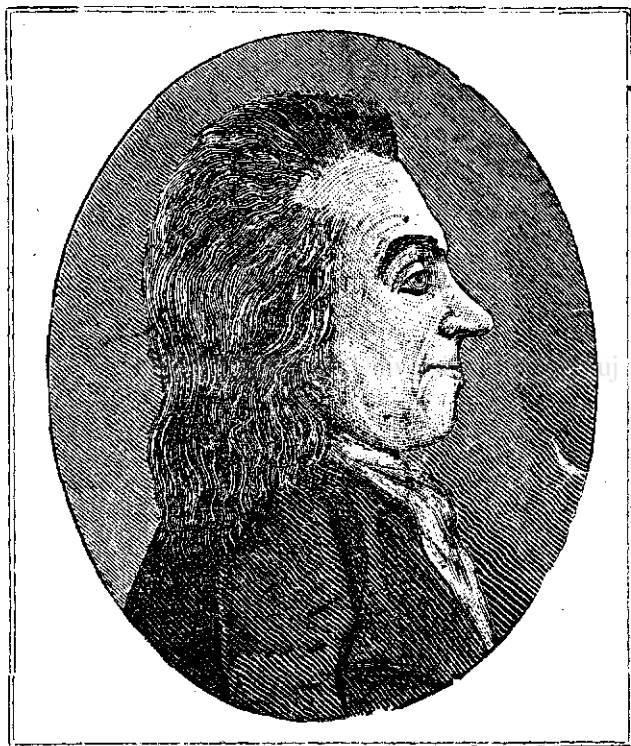
Aachen 8	Adersbach 11	Allenbach 5	Altena 8	Altorf 1
Aalen 3	Agler 1	Allendorf 5	Altenau 10	Altraustaedt 9
Abenberg 4	Ahrbergen 10	Allersperg 2	Alttemberg 9	Altngasser 13
Aberthan 11	Aigremont 8	Aischeaufen 3	Alttemberg 9	Alkerdissen 8
Acken 10	Ala 1	Alsleben 10	Altensalza 10	Amberg 2
		Altbunzlau 11	Altkirchen 8	Ambras 1
			Altona 8	Amaenbur 6
				Andermach 6

Copilul le va citi ast-fel : Anchen e în cercul Vesfaliei ; Abenberg în cercul Franconiei ; Aaken în cercul Saxonei de jos etc.

Din acest exemplu se vede că copilul n'are de cât să și arunce ochii la cifrele sau la semnele corespundătoare subîmpărțirilor subiectului tractat în serie, spre a fi în stare s'arate imediat de care categorie ține fie-care din vorbele acestei serii, și pentru a transforma ast-fel, o repet, nomenclatura alfabetică într'o nomenclatură științifică, adică a transforma aranjarea alfabetică a vorbelor într'o aranjare științifică.

Aci mi se termină rolul, în ce privește această parte a subiectului meu. Ajunși aci, școlarii mei trebuie să fi atins gradul de putere mintală ce mi-am propus să le dau ; orcari ar fi rămurile de studiu de care ei se simt capabili să se apuce și în cari ar voi să se înfigă, ei trebuiesc să fie în stare a trage profit, prin propria lor inițiativă, din isvórele ce se întâlnesc aci tot-d'a-una, dar cari sînt de așa fire că, pin'aci, numai un număr mic de privilegiați puteau ajunge să se folosescă de ele. Acesta este rezultatul ce aș voi să

dobândesc și nu caut altul. Scopul meu nu este, n'a fost nică odată să'nvăț lumea o artă sau o știință, căci nu pot da altora cea ce n'am eu, ci scopul meu a fost tot-d'a-una și e încă să procur poporului în genere înlesnirea de a studia întâiele elemente ale tuturor artelor și ale tuturor științelor. Voiu să deschid inteligențelor părăsite și dedate

prostirii, să-i deschid căile educațiunii cari sint căile umanității.

Dar temelia or-cărei adevărate educațiuni fiind inițiativa individuală și această inițiativă fiind paralizată, nimicită de acele scrieri obscure și incurcate, eu le aș pune bucuros pe foc toate aceste scrieri, dacă mi-ar fi cu putință, pentru că numai din cauza acestor scrieri mai mult de cât 90 de

omeni la sută sint deposedați d'un drept ce aparține or-cărui membru al societății, de dreptul la învățatură, sau, cel mai puțin, sint lipsiți de putința de a se bucura de acest drept.

Dé D-deu ca toate acele grămezi de scrieri rele să arză cu flacăra pe mormintul meu! Știu bine că ați puiū numai un biet cărbune mic d'asupra unor paie umede și muiate în apă; dar veđ deja ridicându-se un vint, care s'apropie și care o să sufle în acest cărbune: paiele umede cari mă impresor acum se vor usca pe nesimțite, se vor încălzi, vor lua foc și vor arde. Da, amice Gesner, ele vor arde! Or cât de ude sint ele ați împrejurul meu, ele vor arde!

Dar veđ că mă depărtez vorbind despre al doile mijloc special al studiului vorbirii și bag de sémă că n'am dis încă nici un cuvânt de al treile din aceste mijloce, adică despre mijlocul prin care vorbirea ne conduce la ultimul scop al învățământului, la limpedirea concepțiunilor minții noastre.

BCU Cluj / Central University Library Cluj

Grupa a treia cuprinde mijloce de a aduce pe copii să știe determina exact, prin vorbire, relațiile lucrurilor între ele, în condițiilelor variabile de număr, durată și raporturi; sau mai bine dis, această grupă cuprinde mijloce a ne lumina încă mai mult asupra naturei, asupra calităților și proprietăților active ale tuturor lucrurilor ce deja am învățat să cunoștem prin studiul numirilor lor și să deosebim intru cât-va prin reapproprierea numelor și caracterelor lor.

Anume în această parte a scrierii mele se arată principiile fundamentale cari trebuie să servescă de temelie unei adevărate gramatice; în acelaș timp tot în această parte se desfășoră mersul progresiv care ne conduce pe acesta cale la ultimul termen al învățământului, la luminarea cunoștințelor noastre.

Tot aci, pentru gradul întâiu, prepararea mé este învățarea pur și simplu *a vorbi*, dar după legile psihologii. Muma fără să-i scape din gură nici un cuvânt de regulă sau de teorie, va începe să spuiă copilului propoziții, frase, numai și numai să-l obisnuescă a vorbi, și, în acest timp, copilul

le va repeta atât pentru a-și forma organele cât și pentru frase ele înseși. Mai d'ântăiū trebuie să despărțim cu totul aceste două feluri de lecții, adică întâiū *studiul de pronunțare* și al doile *studiul vorbelor din punctul de vedere al limbii*, dând celor d'ântăiū un timp indestulător, fără să ne ocupăm de cele d'aldoile. Apoi vor fi unite amândouă și muma va pronunța copilului său frazele următoare :

Tata este bun
Fluturele este vârgat
Vita cu corn e erbivoră
Bradul este drept.

Când copilul va fi spus de multe-ori aceste frase, în cât va fi ajuns să le repete cu înlesnire, mama va întreba : *Cine este bun ? Ce este vârgat ?* etc.—Apoi va întreba din contra : *Cum este tata ? Cum este fluturele ?* etc.

Apoi vor veni întrebările următoare :

Cine saū este ? Cum este ?

Viețuitoarele de pradă sint carnivore.
Cerbi sint sprinteni.
Rădăcinile sint adâncate.

Cine are ? — Ce are ?

Leul are putere.
Omul are rațiune.
Căinele are nas bun.
Elefantul are o trompă.

Cine are ? — Ce aū ?

Plantele aū rădăcini.
Peștii aū inotătoare.
Pasărele aū aripi.
Taurii aū corne.

Cine vrea ? — Ce vrea ?

Flămândul vrea să mănânce.
Creditorul vrea să i se plătească.
Captivul vrea să fie liberat.

Cine vrea? — *Ce voesc?*

Înțelepții voesc cea ce este drept.

Copiii voesc să se jöce.

Osteniții voesc să se repauseze.

Cine pöte? — *Ce pöte?*

Peștele pöte 'nota.

Pasërea pöte sbura.

Căinele pöte lătra.

Veverița pöte sări, etc.

Cine pöte? — *Ce ot?*

Croitorii pot cöse.

Ómenii pot vorbi.

Privighetorile pot cãnta, etc.

Cine datorește? — *Ce datorește?*

Calul trebuie să se înhame.

Măgarul trebuie să se încarce.

Ómul trebuie să se instruéscã, etc.

Cine datorește? — *Ce datoresc?*

Picãturile de plöie trebuiesc să cadã.

Debitorii datoresc să plătésã.

Legile trebuiesc să fie observate, etc.

Trec ast-fel în revisie tóte declinãrile și conjugãrile urmãnd mai departe cu unirea exercițiilor gradului al douilé cu ale celui d'ãntëiú, și mai cu sémã pentru întrebunțãrea verbelor, recurg la procedura urmãtore:

VERBE SIMPLE

A asculta de cuvântul dascãlului.

A respira prin plãmâni.

A îndoi o nué.

A lega snopul, etc., etc.

(Urmarea în No. urmãtor).

E. B.

DATI MI ARIPI!

Dați'mi aripi sburătore,
 S'admir lumea 'ncântătore
 Și Carpatul cel vestit,
 Să plutesc din stâncă 'n stâncă
 Să ved valed lui adâncă,
 Și Pionul înflorit.

Să ved florile pe vale,
 Păstoritele în cale
 Ce'si duc turmele la riū:
 Cu cămășile 'n altițe
 Cu mărgelile la betițe
 Și cu furcile în brău.

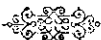
Și cântând cobor pe culme,
 Miei cum s'aleg din turme,
 Și sar veselī pe coline.
 Buciumu cum cântă 'n vale,
 Doina cântecel de jale,
 Viersul vesel de voinic.

Dar nici scumpa aripioră
 Nici rōndunica ușoră
 Nu'i ca gândul de ușor,
 Căci te duce într'o clipelă
 Peste munți făr' de sfială
 Peste valul spumător.

— Gând, a inimi-aripiore,
 Ce plutești pe val, pe mare,
 Și mă legeni în eter,
 Strângeți penile ușore,
 Spune dorului să sbore
 Că ești aripa ce cer.

A. G. POPESCU

Iléna, 25 Féarel, 1887.

I G I E N A

Vrei să nu te bolnăvești? Sau mai exact vrei să nu te bolnăvești de cât foarte rar? Ei bine, atunci trebuie să te îngrijești așa în cât 1) să nu locuiești de cât o casă *sănătoasă*, uscată, espusă sórelui, destul de înaltă; 2) să nu mănânci de cât alimente *sănătoase*, hrănitore, potrivite firii tale și numai când ți-e fómee; 3) să nu dormi pré mult dar nici pré puțin; 4) să te mișci, să lucrezi, căci numai în activitate, în mișcare stă viața, dar iarăși să nu-ți oste-nești corpul peste măsură, căci din acesta se pot naște felurite slăbiciuni și chiar bóle; 5) să nu te îmbraci și să nu te încălți de cât cu haine și cu încălțăminte care să-ți apere corpul contra frigului, căldurei, vântului, ploii, etc., dar să fie ast-fel făcute în cât să nu supere, să nu jeneze de loc corpul nici respirația, etc.; 6) să îngrijești ca corpul, îmbrăcămintea, locuința și împrejurimea pe unde locuiești și lucrezi să fie pe deplin curate; 7) să te ferești de a-ți alege locuințe în apropiere de lăcoviști, de gunoiști, etc., cari strică aerul, pentru că nici o hrană, nici chiar apa nu este așa de trebuincioasă pentru viață ca aerul; de acea fără hrană și fără apă omul póte trăi mai multe zile, pe când fără aer nu póte viețui nici cinci minute; de nude urmază că omul trebuie să se ocupe mai întâi de aer ca să fie *sănătos și curat*, și numai în urmă să se ocupe de apă și de hrană.

Vedeți în cele díse ptă aci se cuprinde pe scurt, pe scurt de tot, principalele reguli de igienă. Luați fie-care din cele 7 puncte de aci, studiați-l în parte unul dupe altul și veți vedé că ele resumă întréga *știință a sănătății*, căci *igiena* va să dică *știința sănătății*.

În vechime, ptă când nu venise încă Domnu Christos pe pământ, lumea ținea atât de mult la sântate, în cât își închipuia ei că este chiar o dumnezeire a sântății, numită *Igia* care pedepsește pe cei ce nu-și îngrijesc de sântatea lor.

Și în ziua de azi ómenii luminați înțeleg marile și nenumăratele folóse ce câștigă omul din pădirea regulilor igienice, dar omul neînvețat și mai cu sémă sânténu nu înțelege mai de loc acestea, din care causă veđi prin sate multime de copii, ba și persoane în vârstă, murind cu zile, cum se dice, sau și dacá nu mor, dar i veđi palidți, gálbejiți, cu fălcile uscate și alte suferințe, spuind că stnt luați din ȳele sau că li-au făcut cine-va de réu, etc., pe când tóte aceste rele vin numai din nepădirea prescrierilor igienef. Din acest punct de vedere nu s'a făcut mai nimic pentru sânteni; de acea iuvéțătorii și preoții au fórté mult de lucru în această privință. Ar trebui să dic și de medicii de plăși, dar ei stnt pré puțin și réu controlați.

Pentru ca preotul însă și învățătorul să-și pótă implini această misiune gré, aú trebuință de cărți populare. Eí bine, tocmai ađi lmi pică în mână o carte fórté nemeritá pentru acest scop; de acea o recomandám cititorilor noștri. É se numește: „*Igiena ruralá, nulitatea ambulánelor militare și măsurile de luat pentru împuținarea relexor sanitaré, religióse și morale la țorá*“ de D-l Dr. D. Iouescu-Buzău, medic al spitalului din Curtea de Argeș.

E. B.

MINUNAT! MINUNAT DE TOT!

APEL CĂTRE TOȚI INDUSTRIAȘII ROMÂNI SPRE A FORMA
O SOCIETATE DE CONSUMAȚIUNE
ȘI DE SPRIJIN RECIPROC PENTRU DESVOLTAREA INDUSTRIEI
NAȚIONALE

Ajută-mé și te voiú ajuta (1)

«Este timpul să ne deșteptám, este timpul să tragem lecțiunii din greșelele părinților noștri și ale nóstre proprii, este timpul să devenim un popor muncitor și civilizat și să facem pentru noi și națiunea noastră ceea-ce fac tóte popórele civilizate pentru ele și națiunea lor. A mai sta multá vreme cu mâinile încrucișate privind abizul în care ne dá brânci pirotéla și ne-mișcarea, este a ne pune singuri ștréngul de gát și a ne condamna la o vecinicá sárácie, din cari nici D-deú nu ne va puté scápa fără voia noastră.

«Termin această repede privire economico-socialá printr'un tabloú, cari d'o-cam-datá n'are realitate de cât în imaginațiunea mea, dar, cari, de va vrea bunul D-deú, să se înființeze societatea industriașilor români din Ploești, va deveni în scurt timp o realitate albá ca ziua.

«Să ne inchipuim că de o-cam-datá aú aderat la statutele acestei societáti 100 de membri, de deosebite meserii: cismari, croitori, tēmplari, fabricanți de stofe, mecanici, dulgheri, boiangii, cojocari etc. etc., și că toți aceștia s'aú învoit să 'și târguésca unii de la alții tóte lucrurile, de cari vor avé trebuință, în viața lor civilá și domesticá.

«Să zicem că în tótá societatea, pe care am presupus'o de 100 de mimbrii, se aflá dece croitori, cari vor trebui să lucreze pentru familiéle á 90 de societari de alte meserii,

(1) Veđi No. 9 dupe Februarie.

Admițând că fie-cari din cei 90 de societari au câte trei copii, cari face peste tot 360 de persoane; aceste 360 de persoane, presupuind că ar purta pe fie-care an cel puțin câte două rânduri de haine ar purta toți împreună 720 de costume într'un an. Dacă aceste costume ar fi croite și cusute de cei 10 croitori, membrii ai societății, ar urma că prețul lucrului ar fi împărțit între dânsii; ar veni câte 72 de costume pentru fie-care; și presupuind că pentru fie-care costum în termenul de mijloc s'ar plăti câte 20 de lei, urmază că fie-care croitor ar câștiga 1,440 de franci sau câte 10 împreună 14,400 de fr. Dacă membrii societății ar avea obiceiul d'a purta toți haine, croite și cusute gata, aduse din țera nemțescă se înțelege că cele 14,400 fr. s'ar împărți între 10 croitori nemți; iar croitorii noștri ar muri de fîme, lucru ce se întemplă adî.

«Dacă însă acei 14,400 de fr. s'ar împărți între 10 croitori români banii ar rămâne tot aci și s'ar împărți între membrii societății, căci croitorii fiind și ei omeni cu familii și vor târgui cisme, pălării, stofe pentru haine, cămăși, case de locuit, lemne etc., de la colegii lor. Mai departe. Pentru cele 720 de costume de haine trebuie, să dîcem în termen de mijloc, câte 10 metri de costum, 7,200 metri de postav ori altă stofă. Dacă acest postav sau stofă ar fi făcut din lână spălată, dărăcită, tîrsă, țesută și vâpsită iarăși de 10 membrii ai societății noastre, urmază că valoarea celor 7,200 metri, ce presupui de 28,800 fr. (câte 4 fr. metru) s'ar împărți între cei 10 postavari, revenind fie-căruia câte 2880 fr. brut, din care scoțându'și cheltuelile, vor alege un câștig curat pe care parte îl vor economisi, de vor pute, parte îl vor întrebuința pentru nevoile lor și ale familiei lor.

«Dacă însă stofa trebuitoră pentru cele 720 de costume s'ar cumpăra de peste graniță, ceea-ce se face adî, nu e așa că cele 28,800 franci de ai noștri se duc de imbogățesc pe fabricantii și lucrătorii străini?

«Mai departe. Avem în societate 10 tâmplari, cari lucrează mobile: garderobe, spălătoare, mese, scaune, paturi, etc., pentru societari, de la cari primesc să ne inchipuim brut 10,000 de lei, revenind fie-căruia câte 1,000 lei pe an. Din acești bani scoțînd capitalul cu care a cumpărat lemnul și rămâne un câștig cu care își satisface trebuințele sale casnice și familiare.

«Ceea-ce am zis pentru croitor, postavar, tâmplar, este de o potrivă aplicabil pălărierului, cojocarului, dulgherului, zidarului, boiangiului, căldărarului, căruțarului, mecanicului, olarului și cu un cuvînt ori-cărui meseriaș. Și dacă

presupunem că cei 100 de societari lucrează și și vind reciproc unii altora produsele lor, producând fie-care în parte o valoare de 1,000 de lei (unul peste altul), toți împreună produc într'un an o valoare de 100,000 de franci, și fiind-că în timpuri normale omul economisește o parte din venitul său spre a-l capitalisa, dacă presupunem că societari pot economisi fie-care pentru sine 10% din venitul său, urmăz că societatea ar economisi 10,000 de fr. pe an, în alte cuvinte averea societății în genere ar crește cu 10,000 de fr. său averea fie-cărui societar s'ar mări cu 100 de franci pe fie-care an. În cinci ani de zile averea societăților ar fi de cinci ori mai mare, plus dobânzile capitalurilor; în 10 ani de 10 ori mai mare etc. Peste cinci său zece ani de zile, ba pôte și mai curind, vom vedé pe industriași cumpérându-și locuri și făcându-și case bune și sănétose trăind o vieță mai omenósă, ducénd o vieță de om civilisat. Dar când societatea ar numéra 500 său 1,000 de membri, între cari ar fi arendași, avocați, profesori, brutari, frizeri, birjari, plăpumari, preoți, cu un cuvânt tot ce este român său locuitor în România?

»Ore în cazul acesta nu ar fi destul de lucru pentru industriașul român și nu ar mai fi nevoie de relațiuni cu străinătatea de cât de lucruri, pe cari nu le produce pă-mântul nostru, precum este spre pildă bumbacul?

»Eü nu zic, feréscă D-deü, să nu cumpărăm nimic din străinătate. Din contra sint industrii pe cari cu greü le putem înființa la noi, precum spre pildă fabricarea césórnícilor, torsul bumbacului etc.; dér zic că de îndată ce se introduce la noi o industrie, și anume o industrie, care dá semne de vieță și este cu puțință să prindă rădăcini, datori sintem s'o îmbrățișăm și s'o susținem, căci cu cât schimbul se face pe o scară mai mare cu atât bunul traiü și bogăția vor crește mai repede.

»Cum stăm ađi! De și începuturi de industrie avem, dar lumea industrială, cum am đis mai sus în mai multe rënduri, nu și dá sémă în deajuns de pozițiunea critică în care se găsește. Mai toți industriași șed cu mărfurile nevëndute prin fabricele și atelierele lor, postăvarul n'are cui vinde stofele sale, căci croitorul, pălărierul, cismarul, nu cumpără stofa sa. Témplarul de asemenea sau stă cu lucrul nevëndut în prăvălia sa sau nu are de loc de lucru, asemenea cojocarul, asemenea mecanicul, asemenea boiangiul, asemenea dulgherul, toți, în fine și cei 100 de meseriași neproducénd unii pentru alții și neconsumând unii de la alții perd fie-care în parte câte 1000 de franci pe an și toți împreună 100,000 de franci.

»Inainte de a termina voiŭ să rĂspund la douĂ obiectiuni care mi se vor pune de sigur de unii 6meni cari se silesc a gĂsi pete in s6re, cum se dice.

»ĂntĂia obiectiune este cĂ produsele industriei n6stre naționale sint mai scumpe de cĂt cele strĂine; a doua cĂ sint mai pr6ste.

»La cea d'ĂntĂiŭ obiectiune rĂspund: Nu sint mai scumpe cĂci schimbul produselor fĂcĂndu-se intre membrii aceleiași societĂți fie-care societar ia inapoŭ ce crede cĂ a dat mai mult cosocietarului sĂu cu ocasiunea vinđĂrei ce 'i va face de sigur, și apoŭ, fie-care societar este liber a-și fixa prețul vinđĂrii cum va voi și va lucra mĂrfurile sale cĂt va putĂ de bine sau cum va crede de cuviință; iar cumpĂrĂtorul va oferi prețul ce va merita marfa. La cĂ de a doua rĂspund cu urmĂtoarea povestire:

»La anul 188.... s'a fĂcut o expoziție naționalĂ rusĂcĂ, la Moscova. Acolo s'aŭ adunat t6te felurile de produci6ni din ambele pĂrți ale imperiului. Mulțime de industriași strĂini, dintre cei cari trĂgeŭ sume frumoșe din Rusia mai ales, s'aŭ dus sĂ viziteze expoziția din Moscova; intre alții un fabricant de mĂtĂsĂrii din Lyon observĂ niște țesĂturi de mĂtase din care Rușiŭ aŭ obiceiŭ d'a-și face cĂmĂși, mai ales ofițeriŭ superiori in timpul campaniei.

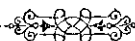
»La observațiunea francezului cĂ acele mĂtĂsĂrii sint mai grosolane de cĂt cele franțuzești, fabricantul Rus 'i rĂspunse f6rte repede: cĂ aŭ un avantajŭ, la care vorbĂ francezul se uita drept in fața muscalului intrebĂndu'l din ochi, care sĂ fie acel avantajŭ: *sint muscĂlești*, rĂspunse Rusul apĂsat.

»Ale n6stre vor fi romĂnești, voiŭ rĂspunde și eu.

»Voiți voi meseriași și fabricanți romĂni sĂ eșim dintr'ĂcĂstĂ stare nenorocitĂ, in care ne-a aruncat nepĂsarea n6strĂ? SĂ ne asociĂm toți, sĂ formĂm cu toții o societate de industriași romĂni in sensul urmĂtorului proiect de statute, dicĂnd unul altuia: frate! *ajutĂ-mĂ și te voiŭ ajuta.*“

Ast-fel a vorbit D. N. C. SĂrulĂnu și un numĂr insemnat de Ploieșteni l'aŭ ascultat și aŭ format societatea propusĂ.

E. 13.

NIHIL

CĂnd te uiți și veđi ce este
Omenirea pe pĂmĂnt;
CĂnd veđi bine ce e viața
Și-al ei trist desnodĂmĂnt;

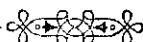

Când veđi patimi svânturate
 Și atâtea frământări :
 Crimi, hrăpiri, blesteme, lacrimi,
 Fratucideri, răsbunări ;

Când veđi omul și-a lui fală
 Muceđindu-se in mormânt ;
 Când, din mare, il veđi nemernic
 Subt-o mană de pământ,

Cum de nu te 'ntrebî atuncea,
 Când știi mórtea inimic :
 «Ce vroiü să culeg din tóte,
 «Dacă tóte sint nimic?!»

AL. SLĂNICÉNU.

DOCTORUL FĂRĂ ARGINȚI

VINDECAREA SIGURA A ANGINEI DIFTERICE

Acéstă bôlă este caracterisată printr'un exudat fibrinos sau prin prezența falselor membrane cari acoper căile respiratorii, trașeia, câte odată chiar bronșile.

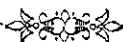
D-rul Delshil a observat că aceste deposite de fibrină dispar in câte-va minute la contactul vaporilor de gudron și de esență de terebentină, chiar după trașeotomie (deschiderea trașei), e necesar de a se arde lângă patul bolnavului o amestecătură de terebentină și gudron. Imediat după acésta camera se va umple de un fum negru și gros, in cât nu se va puté zări o persónă pe alta, dar fără a produce vre un rău bolnavului. Copilul aspiră iute și cu plăcere acest fum de reșină care'i dă viață, și indată falsele membrane se desfac și sunt date afară sub formă de flegmă care strângându-se se topesc sub ochii asistentului. Doctorul in acelaș timp va spăla gura copilului cu cualtar și apă de calce. Ast-fel copilul va fi vindecat in douë sau trei zile.

Aceste fumeğațiuni forméză un escelent desinfectant anti-parasitar și anti-microbién.

Acest tratament practicat de D-rul Delshil a dat rezultatele cele mai bune în combaterea acestei bóle.

* * *

Arsuri.— Când se arde cine-va, să bage partea rănită imediat în apă rece și să o țină mai mult timp, sau să facă compresii de apă rece, sau cu albuș de ou bătut. În urmă se acopere arsura cu o cârpă muiată în unt-de-lemn sau oleiū de în amestecat cu apă de var sau unsă cu unt sau vaselină, și în fine să infășoră cu vată. Să nu se spargă beșicele formate prin ardere. Când rănitul leșină din cauza durerii, să i să dea să bé puțin rachiū cu zahăr sau vin cald spre a'și veni în fire.

STAREA INVĚȚĂMÎNTULUI ÎN ROMÂNIA

Ministerul instrucțiunii publice a început tipărirea Statisticii invĚțămĚntului primar, pe anul 1885—86.

Astă-dî știm că în țară sînt 2669 de școlî primare rurale (210 de băeți, 203 de fete și 2256 mixte), din cari 2095 sînt întreținute de Stat (1168 de gradul I și 927 de gradul II), iar 574 sînt întreținute de comune și județe, dar fără grad.

Județele cele mai bogate în școle sînt : Ilfovul (155), Dolj (150), Ialomița (124), Teleormanul (122), Argeșul (121), Vlașca (110) și Gorjul (109). Județele cele mai sărace sînt : Vashuiul (48), Romanul (49), Dorohoiul (50), Putna (52), Fălciul (55), Tulcea (58) și Suceva (59).

Statistica invĚțămĚntului primar-rural ne spune în tabela II că bugetul acestui invĚțămĚnt de la 1863 încóce a trecut peste împătrire. Ast-fel la 1863 se dedea școlelor rurale 549,074 lei la 1873 se dedea 978,500 lei, la 1883 s'a dat 1,965,280 lei, iar în anul trecut s'a dat 2,365,550.

În acĚstă tabelă se mai observă, că serviciul revizoratului școlar era mai desvoltat în anii 1864 și 1865, căci se făcuse și pentru Muntenia ceea-ce exista în Moldova și se cheltuia pentru acest serviciū 160,000 lei, iar la anul 1865 se desorganiséză

acest serviciu, așa în cât se destinase pentru densus numai 26,667 lei.

Partidul conservator a căutat, dice *România Liberă*, să re-invieze acest serviciu dându'i 99,000 lei pe an, iar partidul liberal după ce'l redusese până la 76,000 lei, i-a redat, după stăruințele d-lui Sturdza, în 1885, suma de 96,000 lei, și în anul trecut suma de 105,600 lei.

NOTIȚE LITERARE

Budapesti Szemle (Revista Budapestei), sub auspiciile academiei maghiare o redactează d-l *Gyulai Pál*, apare odată pe lună în B.-Pesta. Ca organ al academicienilor maghiari, este cel mai de frunte revistă din toată țera. În prefață dice că *năzuește să puna în curent pe maghiari cu ideile cari astăzi domină întreaga societate modernă : a transmite în sinul societății maghiare cele mai noue produse literare și științifice.*

Numărul 121 cuprinde o convorbire între *Deák* și *Beust*, unul fost diplomat maghiar, cel-alt austriac ; iar sub titlu de *Escursiune în Transilvania* (*Kirándulás Erdélybe*) cunoscutul d-l *Paul Hunfalvy* scrie despre călătoria sa prin Transilvania, și aprópe la tot pasul se ocupă cu chestia Românilor, cărora le este alt-fel un înverșunat dușman pe tărâmul istoriei. Acest studiu, interesant pentru noi Români, continuă și în următoarele numere (122, 123, 124) și între altele se ocupă cu chestia descălăcirii lui Negru Basarab, cu episcopia ori mai bine dis mitropolia de la Blaj și Sibiu, cu un cuvânt cu multe d'ale noastre, dintre cari multe ne cad în- favorul nostru, de și la toate părțile veđi pe criticul pasionat. Se ocupă între altele și de Treb. Laurian, de Bălcescu și de Bariț, cum aceștia au sculat poporul la 1848, și ce influință au avut acești bărbați asupra vieții Românilor în general ; face observări la *Catechismul reformat* explicat de d-l Bariț, asupra unor articole apărute în *Tribuna* și *Convorbiri Literare*, referitoare la latinitatea limbii românești, și la chestia discuțiunii ce a fost între d-sa și d-l *Hájdeu* la Congresul Orientaliștilor.

Atragem atențiunea filologilor și istoricilor noștri asupra acestor articole !

Maí cuprinde acest număr, între altele, o polemică forțe profundă ce a urmat în ședințele academiei între *Vámpéry* și *Hunfalvy Paul*, din cari cel d'totău susține că Ungurii snt de origină *tataro-turcă*, iar ceta-lalt 'i-a combătut teoria și susține că Maghiarii snt de origină *ugro-fină*. În această polemică 'i răspunde apoi d-nul Hunfalvy și dovedește că Ungurii snt de origine tataro-turcă. Luăm act !

Lucruri curat literare snt o novelă scrisă cu mult spirit de *Bercsik Arpád* (titlu *Barba, Aszakál*) și două poesii de *Arany Iános*, unul dintre cei mai iluștri poeți maghiari, mort acum snt trei ani.

Revista costă pe an 12 fl. (30 lei), și impregiurarea că are de director pe d-l *Gyulai*, care este prof. de Universitate, și are între Maghiarii acelaș rol, ce jăcă în literatura noastră d-l *Maioreșcu*, — ne scutește de a vorbi mai mult despre valoarea ei.

Magyar Paedagogiai Szemle, apare în B.-Pesta, sub direcțiunea d-lui *I. Rill*. No. 4 cuprinde un articol interesant și instructiv scris de d-l *I. Rill*, apoi portretul profesorului de Universitate *Dr. Felméry*, născut din părinți țărani, și care numai prin truda și învățătura sa a ajuns să fie serbătorit în totă țera, și care pe lângă toate că n'are mai mult de 47 ani, totuși ar face o frumoasă bibliotecă opurile ce le-a scris, și dintre cari multe au apărut în limba englesă .. Acum predă pedagogia și istoria ei la Universitatea din Cluj

Alte lucruri mai interesante sunt : *Premierea și pedepsa* de o tinără profesoră *Szaák Lujza*, *Ceva despre școlile din Ispania* de *Velösik*, iar *Pozsogár Gyula* într'un frumos articol vorbește despre nevoile și chemarea învățătorilor rurali.

În *Repertoriu* redacția ia act cu mulțumire despre notițele din No. 8 al revistei „*Lumina pentru toți*“, și adaugă că dorește, ca noi să lucrăm și să facem ca Românii să pricépă, că nu trebuie să lupte contra, ci alătura cu Ungurii, ei în acest sens lucrăză. Apoi să dea D-zeu bine ! Noi numai atât dorim a le spune, ca să năzuiască mai ales a-l împăca pe frații noștri de dincolo, și la noi vor găsi apoi prietenie.

Alt-fel cea-ce putem face de-o-cam-dată, este a ne înțelege unii pe alții și a lucra ca prin cultura răspândită să mai înceteze pasiunea politică.

Noi credem, că domnii de la *Revista pedagogică* vor lucra cu succes în acest sens. Sinceritatea cu care s'au apropiat de noi, ne lasă a spera acesta.

Néptanítók Lapja apare sub direcția d-lui *Gyertyánfy István* în N-rul 28—29 (dublu) de la Paște, publică un articol scris cu multă artă de stil și idei cu ocasiunea *Sântei Invierți* de *Dortşák Gyula*, și un alt articol despre *Educațiunea din școlă* de *Deme Károly*. Apoi un articol sub titlu de *Mărgăritarul adevărat și fals*, învățături alegorice pentru a moralisa poporul, *Ce să facă în Aprilie cei ce au albine*, despre *Îngrijirea pomilor*, *Diverse*.

Gheorghé Asachi, viața și activitatea lui, conferența ținută în Bărlad de d-l *Cons. Calmuschi*, o broșură de 40 pag. tipogr. *Cafafany*.

D-nul *Calmuschi* a făcut un deosebit serviciu literaturii scoțând în broșură viața marelui bărbat al Românișmului, înlesnind prin asta orî și cui de a-și pute procura lesue (costul 1 leu) o carte bună, scrisă într'un limbăgiu românesc și cu destulă cunoștință de cauză.

Nici unui învățător nu ar trebui să-l lipsescă de pe masă această carte.

Lupta literară este numele unei reviste literares eptemănală, care a început să apară la 10 curent, sub direcția D-lui *Barbu Ștef. de la Vrancea*, cunoscut prin scrierile sale literare „*Sultanica*“, „*Trubadurul*“, „*Limniștea*“ etc.—20 lei anual.

Învățământul intuitiv în școlile începătore. Conductorul învățătorului de *G. S. Ionianu*, se află de vîndare la autor pe prețul de 1 leu nou, în Mizil.

Carte pastorală a pre sfințitului Episc. al Eparhiei Dunării de jos, D. D. Partenie către fii spirituali din eparhia sa.

La 15 curent a apărut în Bărlad o revistă numită *Gheorghe Lazăr*, cu scopul de a răspândi cunoștințele pedagogice printre profesori.

É este redactată de mai multe persoane din localitate. *Lumina p. tott* uréază succes noii venite și puteri redactorilor spre a puté duce la bun capét lucrarea începută.

R.

INVETAMÈNTUL INTUITIV

ÎN

ȘCOLELE ÎNCEPÈTORE

«Iacă procopséla învățămîntului intuitiv! Vedeți și «D-v., băieții aștia de Ovreiü și de Némț răspund bine, «pe când băieții aștilalți de Români nu răspund bine «la limba franțuzescă, și asta numai din cauza învățămîntului intuitiv; căci, de când s'a introdus *moda* «acésta în țera noastră, s'aü prostit școlarii și adevératul «vinovat nu este de cât Bálténu ăla, procopsitul de Eniu «Bálténu, care dá zor mereü cu intuițiunea, cu învățămîntul intuitiv, cu metoda intuitiv și cu alte nimicuri de felul acesta. Și încă réul are să mérgă și «mai departe acuma, că el a înființat o gazetă, numită «*Lumină pentru toți*, în care strigă cât i ia gura, scrie «nencetat despre d'alde astea, așa că n'o să trecă mult «și o să vedem otrava asta întindéndu-se peste tótă «România»; așa vorbia D-l * *, profesor de franțuzește în București, anul trecut, în luna Iuniü, tocmai pe timpul examenelor generale, la licee și gimnasiai, și acésta o făcea pe când se aflău de față mai mulți părinți și rudenii de ale școlarii.

Negreșit că D-l profesor în cestiune și-a făcut spaimă de intuițiune, numai din cauză că nu și-a dat ostenéla

să pricépă ce va să dîcă *intuițiune* și ce se înțelege în pedagogie prin învățămîntul intuitiv; altfel de sigur că nu și-ar fi făcut așa de urîtă idee despre un lucru de la care lumea cultă așteptă atâtea bine-faceri. Căci, ce alt este intuițiunea de cît cunoșterea ființelor și lucrurilor prin ajutorul simțurilor noastre? În adevăr, muma cé mai sêlbatică își învêță copilul să cunoscă puterea focului prin pipăire; gustul laptelui și al tuturor articolelor de consumare prin gustare; îl face să cunoscă figura tatălui și a celor-lalte persoane prin privirea cu ochii ațintiți, și așa mai departe. Ei bine, a face pe copil să cunoscă astfel lumea prin ajutorul vêdului, auzului, pipăitului, gustului și mirosului, este a proceda intuitiv, este a face intuițiune.

Acésta aũ făcut'o, mai mult saũ mai puțin, tôte mumele învățate și neînvēțate, o fac în ziua de astă-đi și o vor face de asemené și pe viitor.

Ómenii cari s'aũ ocupat să găsescă căi lesniciose pentru instruirea copiilor, dupe multe dibuiri și rătăcirî prin sferele înalte, aũ fost aduși în cele din urmă să recunoscă că meșteșugul cu care mumele fac pe copii să cunoscă lucrurile d'împrejurul lor, este cel mai natural, cel mai lesnicios și cel mai plăcut; de acea l'aũ adoptat și pentru școlă și mai cu sémă pentru școla începétore. Dar bine-înțeles că în școlă l'aũ făcut cu ore-care regulă. Acest meșteșug, ast-fel regulat, a luat numele de *învêțămînt intuitiv*, iar alții l'aũ numit pe nedrept *metod intuitiv*. Acest învățămînt intuitiv este introdus de lung timp în țerile civilisate ale Europei și Americiei; ba încă de câți-va ani s'a pus și în programele școlélor noastre primare.

Deci, dacă profesorul de franțuzește, despre care s'a

vorbit mai sus, s'a pronunţat contra învăţământului intuitiv şi contra mé, care am stăruit şi stăruesc pentru introducerea cât mai mult a acestui învăţământ în şcolile noastre începătore, cauza este că acest profesor a vorbit din neştiinţă. Noi, din contra, sintem foarte mulţamiţi, când vedem că învăţătorii de oraşe şi sate recurg la intuiţiune, mai ales când au de a face cu copiii începători.

Cea ce m'a făcut să scriu aceste rânduri, este tocmai bucuria ce am simţit când am primit şi am citit o cărtică făcută de D-nul George S. Ionénu, institutor la Mizil, intitulată «*Învăţământul intuitiv în şcolile începătore*», care nu costă de cât 1 leu, dar care preţuşte foarte mult, căci e de mare folos pentru copiii începători şi pentru învăţători.

ENIU BĂLTÉNU.

BCU Cluj / Central University Library Cluj

SASE CUGETARI

1). Invăţatul, care nu lasă în urma sa scrieri, de cari să se folosescă posteritatea, se poate aseména cu un avar. Şi avariţia spirituală este mai ré de cât cé materială, pentru-că din comóra de bani a avarului ordinar se poate să apuce ceva urmaşii; pe când comóra spiritului se îngropă de o dată cu cel ce a posedat'o.

2). Lumea ni se presintă ca un imens océn, unde peştii cei mari inghit pe cei mici, şi până în finit nici cei mari nu vor scăpa de cursele pescarului; dar precum nu toţi peştii mari sint carnivori, așa şi nici toţi ómenii puternici sint omovori.

3). Timpul este o medalie cu două feţe: pe una este scris «binele» şi pe alta se citeşte «reul»; este fericit dar acel popor, care o pórtă la pept cu partea «binele».

4). Omenirea, comparată cu puterea infinită a omnipotenţii, este ca valurile spúmegóse ce trec pe lângă stánca mării, acoperindu-se unul pe altul.

5). Unele legi omenești, sînt ca hainele, cari dacă se învechesc trebuiesc premenite; numai acelea cari sînt în armonie cu legile naturii, vor dura cît lumea.

6). Religia lui Christ a devenit ca un bob de diamant înconjurat de un strat gros de pămînt; curățită dar de această pătură neagră, é va apare în tîtă splendórea sa.

D. PAVELESCU, (Chióra).

U N D O L I U

Dómna C. C. Datculescu, consórta iubitului și stimatului nostru confrate C. C. Datculescu, directorul *Gazetei Săténului*, din R.-Sárat, a încetat din viață, causând o durere adâncă nu numai în sufletul scumpului ei soț, iubiților ei copilași și părinți, ci și în sufletul tuturor locuitorilor din Galați, locul ei natal, din R.-Sárat, unde își avea domiciliul și în al tuturoró persónelor cari áu cunoscut'o personal saú din renume.

Eternă fie-í memoria!

D I V E R S E

Cetím în *Népt-Lapja* că în America, pe vérful muntelui Hamilton 75 mile de la S. Francisco, un banchier, anume *Lick*, la o înălțime de 4400 urme, a constituit un observator, care are cel mai mare telescop din lume, și la distanță de 200,000 mile, apropie lîna la o distanță de 100 mile.

—O—

D. M. Cogálnicénu a fost ales president al Academiei Románe în locul d-lui Ión Ghica, care a éșit din această sarcină.

Vom publica și noi raportul ședințelor Academiei din anul acesta.

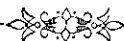
—O—

Premiele Academiei s'áú acordat d-lor Dr. Bráunză pentru *Flora unui județ*, Dr. Codrescu pentru *Igiena*, T. Vácárescu pentru *Luptele Románilor* și d-lui I. Roșca pentru *Fata de la Cozia*, premiată și de Teatrul Național.

Ne mirám numai, cum *Fata de la Cozia* a fost mai preferată de cît *Pygmalion* scris de d-l Bengescu, care concurase și d-lui. Mă áșteptam ca nici o báunelă să nu planeze asupra Academiei Románe, dar se vede că-mi făceam ilușii.

M. S. Regina Elisabeta a publicat o nouă operă, intitulată **Prin secole**, care cuprinde în traducere germană o frumoasă colecție de balade românești. Noi am dis'o ș'altă dată că *Carmen Sylva* este un luecêf al literaturii române, care la anumite epoci strălucește așa de tare, în cât eclipește alți luecêferi. Autôrea a ținut să probeze că adevêr am vorbit noi.

LITERATURA DE SPIRIT

ARITMOGRIF

68	57	58	53	51	71	58	50	71	Un oraș în România
57	69	54	66	58	57	48	62	50	Un nume Rusesec
53	71	60	57	58	62	68	49		Un golf la Mediterana
51	70	51	71	54	62				Un popor
62	68	49	52	71	54				O monedă veche
68	70	55	54	62	56	54	70		Un animal de munte
71	59	53	51	66	54	67	71	59	Un oraș în Olanda

Inițialele de sus în jos, numele autorului; finalele de jos în sus, numele soției sale.

BCU Cluj / Central University Library Cluj

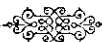
ARITMOGRIF GEOGRAFIC

15, 7, 2, 18, 13, 9	O țară în Europa
11, 13, 9, 17, 3, 5	O insulă în Asia
9, 2, 7, 17, 8, 13, 6, 9	Vulcan în America
1, 4, 2, 10, 4, 12, 14, 16, 4, 2, 7, 11, 7	Oraș în România
13, 3, 2, 17	Cetate în Anglia
10, 4, 17, 7, 1, 4	Monastire în România
9, 16, 9, 19, 7, 15	Cetate în Africa

Inițialele de sus în jos dau numele unei monastiri din România, iar finalele de jos în sus dau numele județului în care se află monastirea.

GG. I. POPPESCU

Invățător com. Căineni-de-Velcea

LISTA

de subscriere în ajutorul D-lui C. Mihăilescu,
inv. com. Corni, jud. Fălciu, în urma apelului nostru din No. 8,
pag. 417, al revistei noastre.

D-na Elena I. Ștefănescu, lei 1; D-șora Mariôra I. Ștefănescu, 0.50; D. I. Ștefănescu 1; D. Nicu I. Ștefănescu, 0.50; D-na Lucia Berdescu, 1; D. I. Bidu, 1; C. D., 1; D. Ilarian Velculescu, 1; D. N. Colcég, 1; D. Eniü-Bălténu, 4; D-na Maria Eniü-Bălténu, 3; D-șora Laurentzia Eniü-Bălténu, 1; Fag Eniü-Bălténu, 1; Aluna Eniü-Bălténu, 1; I. I. Niculcé (elev), 1; I. Gr. Rozau (Iași), 2; D. Petru Vancu (Maderat-Ungaria), 1; D-na Maria Codrênu idem, 1; D. T. Dabija (Berezeni-Fălciu), 1; D. Eniü-Bălténu, prețul abona-

mentului la *Lumina pentru toți*, 10. D-l *I. Ionescu*, de la Slobozia, 2 lei; Total lei 36.00. Următoarele persoane au trimis direct D-ului C. Mihăilescu sumele arătate în dreptul fie-cărui: D-nii S. Bălțatu (Dodești) 4 lei; Trandafir Ilie (Oitenesti) 4 lei și Dimitrie Dauja (Deleni) 2 lei. Toți din j. Fălciu.

Sperăm că se vor mai găsi și alte inimi generoase cari după ce vor citi apelul dia No. 8 al acestei reviste să bine-voască a ajuta o familie jăfuită.

REDACTIA.

CORRESPONDENTA

D-nii următorii au răspuns sumele arătate la numele fie-cărui. — D-nii *I. Tudescescu*, Lipova, 5 florini; *I. Protopopescu*, din Fedeles și F. țeni (5 lei); *T. M. Veringioiu*, din T.-Vestei (10 lei); *M. Șeiculescu*, Crângeni (10 lei); *Nae A. Paul*, din C.-Lung (10 lei); *G. Dodu*, Ghidigeni (10 lei); *M. Niculaș*, (19 lei și 50 b., Măcio); *Gr. Mihăescu*, din Vlădești, (lei 10); *Al. Stănicănu*, 10 lei; *P. Herășescu*, 10 lei; *G. Ciropol*, de la Șerboeni, 10 lei p. anul al III; *G. Ionescu*, din Gargaltul-mare, 20 lei p. anul I și al II; *I. Ionescu* (Slobozia) 10 lei p. abonament și 2 lei în ajutorul D-ului C. Mihăilescu (din Corni). Iar D-ului Mircă (din jud. Bacău) i se comunică că s'au primit 9 lei de la D-l Miticiu, în loc de 10, dar am vădit că este o greșelă. — D-l Vălimăreanu (Topoloveni) 10 lei.

— S'a dispus a se trimite câte un No. sau două de probă persoanelor cari au făcut cereri.

D-ului *P. Gilortenu* (Budești). Arătați de la cine anume ați cules cântecul popular ce mi-ați trimis, ce vîrstă și ce ocupație are, de unde este de felul său, etc. etc.

— Onorabilele redacții *Convorbiri pedagogice*, *Școala și familia*, *Pedagogul român*, *Școala rurală*, sînt rugate să bine-voască a trimite câte un No. de probă D-ului Rugină, învățătorul com. Btrănești, județul Roman și D-ului M. Stratula, din com. Tanaoa, județ. Vaslui.

— NB. Din anul I avem mai multe colecții legate și nelegate, dar din anul al II n'avem de cât foarte puține, așa că colecțiile acestuia an vor costa îndoit după începerea anului al III.

D-ului *P. Mohor*, la Pucști, măsura capului meu e 59 c.m.

Persoanele cari n'au plătit pîn'acum abonam. sînt rugate să bine-voască a grăbi cu plata, căci noi trebuie să plătim și să muncim.

— Deslegările se vor publica în No. viitor.

— Se cere o persoană care să încaseze abonamentele din București.

ERATA

În No. precedent, pag 473, linia a doua de sus, s'a lăsat afară vorba „organizarea”; de aceea acel rînd să se citească astfel: „Educația unei fete este organizarea unei armonii, etc.”

TABELA MATERIILOR

CUPRINSE IN REVISTA «LUMINA PENTRU TOȚI» ANUL II

din cele 10 numere, apărute pînă acum de la 1 Iunie 1886

Inițiare însemnată.—Câte- ceva d'ale examenelor și d'ale vacanțelor.—Studii pedagogice.—Simțurile estetice și formarea lor în școală.—Cum învață Gertruda copilul său, după Pestalozzi.—Către mama (poesie).—Proverbe morale.—Sentințe morale.—Proverbe.—Știința pentru toți.—Despre hrană.—O spovedanie.—Cresterea gândacilor de mătase.—Lumina pentru toți.—Pedagogie practică.—Educația simțului vederii.—Biografie.—Saradă.—Aritmografie.—Deslegări.—Correspondență.—Inițiare pentru unele persoane abonate.—Sentințe pedagogice. Monastirea Nemptu.—Invățămîntul intuitiv (Lecții făcute cu copii începători).—Ivirea primă-verii (Poesie).—Literatură Populară.—Metodologia Pedagogică.—Școala rurală și învățătorul ei față cu obstacolele ce înzîmînă.—Curier Bibliografic.—Pedagogia practică.—Datinele și credințele poporului.—Maxime și cugetări.—Mortea Mitropolitului Calinic.—Educația auzului.—Buletin oficial.—Instrucțiunea femeii. Impărțirea premiilor la o școală rurală.—Apicultura sau creșterea albinelor.—Pentru D-nii învățătorii rurali.—Literatură de spirit și de petrecere.—Doctorul fără arginți.—Sala Ateneului. Notițe literare.—Relele ce bîntue astăzi societatea română.—Cîntecul Păstorului Istro-Român. Găva de peste munți.—Estract din conferințele învățătorilor din Muscel.—Cîntec Macedo-Român.—Orbi văd.—Din D. Cantemir.—Impresionile ce mi-a produs conferințele învățătorilor din Muscel.—Inițiare importantă pentru cititorii revistei «Lumina pentru toți».—Recolta anului 1886.—Bătorii de sînge din Neapol.—Tot se mai găsec oameni ai lui D-geu.—25 de milioane de soldați.—Practica pedagogică.—Primul cerc de intuițiune Școlă.—Căderea frunzelor (poesie).—Educatorul și omenirea.—Studii pedagogico-social.—Discursul D-lui Dr. B. Constantinescu.—Cum trebuie să facă profesorul clasă cu școlarii?—Școlile și consiliul general de instrucție.—Notițe istorice asupra școlilor din Giurgiu.—Abecedarele noastre.—Un fapt de mare importanță No. 5.—Discursul D-lui Dimitrie Sturza. Ministrul școlilor.—Schize de pedagogie națională. Sinceritate din punct de vedere pedagogic.—Țara Românească (poesie).—Cronică teatrală.—Neapărata trebuință de o pedagogie educativă practică.—Anul nou 1887.—Albumul vieții.—Relele ce bîntue astăzi Societatea Română.—Românisme, adică expresii, vorbe sau jiciri proprii poporului român.—Ateneul Român.—Pe imistul.—Plugușorul.—Sentințe pedagogice pronunțate de diferiți oameni mari.—Datinele și credințele poporului.—Cum învață Gertruda copilul său?—Invățămîntul muzicii și școlile secundare.—D'ale bisericii, un mitropolit și trei episcopi.—Gazeta săteanului sau omul sîntezei locale.—S-a Părintele Parthenie Cluceanu, episcopul Dunării de jos.—Rolul mamei în educațiunea fetelor.—Viitorea sortă a școlilor noastre sătești.—Bibliografie. Manualul de geogr. jud. Mehedinți, de D. Stăncescu și poetul Sorénu.—Pedagogie Educativă. Cé mai neapărată trebuință de educațiune.—Semne inveselitore pentru școala poporului. O școală nouă.—Notițe istorice asupra școlilor din orașul Giurgiu și din județul Vlașca.—Tot se mai găsec oameni ai lui D-geu.—Notițe Literare.—Buletinul Oficial.—Semne bune pentru industria română.—O carte recomandabilă profesorilor sau calendarul școlii pe anul 1887.—O carte mult așteptată sau dicționarul latino-român.—Sfaturi folositoare.—Literatura de Spirit.—Spiritu franțuzesc.—Correspondență.—Școlile ateliere.—Metodologia privită din punct de vedere filosofic. Neapărata trebuință de metodă.—Sentințe pedagogice pronunțate de diferiți oameni mari.—Schize din istoria pedagogiei. Grecii.—Oțetea lui Tepeș de la Căpățineni, pe rîul Argeș.—Rolul mamei în educațiunea fetelor.—Pedagogie educativă. Cé mai neapărată trebuință de educațiune.—Foe verde arțăraș (cîntec popular).—Maxime și cugetări.—Colindă.—Viitorea sortă a școlilor noastre sătești.—Notițe literare.—Mulțumiri.—Principiile pedagogice ale lui Pestalozzi, în cîrticica marelui pedagog Roger Guimps.—Școala rurală și proiectul de lege asupra școlilor prezentat de d-nul Sturza, ministrul respectiv.—Fructe bune de lée.—O carte minunată.—Aduș la notițe literare.—Apel.—Tot se mai găsec oameni d'ai lui D-geu.—Correspondență.—Justificare pentru întîrziere.—Sentințe pedagogice pronunțate de diferiți oameni mari.—Ateneul român.—Lumea (poesie).—Cronica teatrală.—O cestiune pedagogică. Nu desmerdați copiii.—Bola de care suferă societatea română.—Schize din istoria pedagogiei. Grecii.—Literatura populară Bonaparte.—Pedagogie educativă Cé mai neapărată trebuință de educațiune.—Maxime și cugetări.—Cum învață gertruda copilul său?—Minun t! Minunat de tot!—Compătimire.—Tot se mai găsec oameni d'ai lui D-geu.—Correspondență.—Inițiare însemnată pentru abonații anului III.—Despre origin oușlor roșii.—Sentințe pedagogice pronunțate de diferiți oameni mari.—Saverini din copilă-

rie.—Ateneul Român.—Schite din istoria pedagogiei. Grecii.—Cronica teatrală.—Gimnastica.—Doctorul Barbu Constantinescu.—Cum învață Gertruda copiii săi?—Dorul inimii.—Omul sfîștește locul.—Educațiunea copiilor noștri.—Donă note bune d-lor Sturza-Haret.—Pedagogie educativă. Cé mai neapărată trebuință de educațiune.

TABELA MATERIILOR

CUPRINSE ÎN REVISTA «LUMINA PENTRU TOȚI» ANUL I.

Apărută de la 1 Iuliu 1885 și până la 1 Iuliu 1886.

I. Pedagogie și metodologie

Pedagogia.—Educațiunea.—Invățămîntul intuitiv.—Flórea, lecția I de învățămînt intuitiv.—Surdo-mușii și metoda d'a'ii face să vorbescă.—Pestalozzi. Ceva despre pedagogia lui Pestalozzi.—Cum învață Gertruda copiii săi, (capul de operă pedagogică a lui Pestalozzi).—O aruncătură de ochiu asupra Educațiunii.—Mincé, lecția a II de învățămînt intuitiv.—Pedepsele copiilor.—Scrierea și citirea.—Ceva despre J. J. Rousseau, despre metoda lui și a lui Pestalozzi; încă ceva despre J. J. Rousseau—Metódele de învățămînt.—Cubul, lecția III de învățămînt intuitiv.—Sfera, cilindrul și cereul, lecția IV de învățămînt intuitiv.—Studiu pedagogic.—Despre caracter în genere.—Formarea caracterului.—Pedagogie practică, educația simțurilor (gustul, mirosul).—Disciplina în școală.—Cestiunea pensionatelor.—Școlile din punctul de vedere igienic.—Sentințe pedagogice.—Invățătorul rural.—Încă ceva despre pedepse

BCU II. Invățătorul și școla Library Cluj

Starce școlilor noastre.—Școlile satești din jud. Ilfov.—Școlile satești și congresul didactic.—Suferințele școlilor satești.—Distribuirea premiilor de la Bertad.—Școlile din China.—Școlile din Macedonia.—Școlile populare.—Câte-va vorbe asupra școlilor satești.—Câte-va cuvinte asupra proiectului de lege al D-lui Sturza.—Invățători buni nedreptății.—Proteste contra proiectului de lege al D-lui Sturza.

III. Literatura.

Poesii.—Prosă.—Poesii populare.—Maxime.

IV. Biografiile ómenilor mari

Carmen Sylva.—Davila.

V. Bibliografii sau dări de sémă de publicații.

Un pas înainte în istoria României.—Știința și economia politică.—Economia națională.—Geografia de Clasa II primară.—Reviste literare de dincolo de Carpați.—O carte, (Datoriile soldatului).—Conferința D-lui Jipescu.—O critică folositoare multor persoane, dar pentru puțin înțelesă.—Anunțuri bibliografice.

VI. Felurite lucrări.

Prospect.—Apel.—Doctorul fără argint.—La mormîntul anului 1885 și la pragul lui 1886.—În memoria lui G. Lazăr.—Discurs ținut la Ateneu.—Românismul.—Tot se mai găsesc ómeni ai lui Dumnezeu.—Vestii mîngăitoare.—Ce să facem pentru cultura țeranului?—Studiul naturii.—Obiceiuri albaneze.—Starea economică a României.—Inaugurarea statuei lui G. Lazăr.—Acum e timpul oportun.—Către cititori.—Creșterea albinelor.—Diverse.—Șarade, enigme, ghicitori, etc.